

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-banásos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Élytér petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, július 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Andrássy, a sokszinű.
- Konfliktus Nachtnébel Ödön, főmérnök és Kotsis Lajos vállalkozó között.
- Elmozdított és „visszamozdított” városi bérlet.
- Az elnök levele.
- Hiu öngyilkosjelölt.
- Csávossy bárót védi — a fia.
- Aradi hölgyek emelkedő luksusza.
- Tisza István otthon.
- Jekelfalussy Lajos meghalt.
- Elégtételt Aradvárosának.

Andrássy az obstrukcióban.

Arad, július 22.

Andrássy Gyula gróf elvi ellensége az obstrukciónak. Elítélte már akkor, a mikor Tisza István gróf kormánya ellen s ugyancsak a nemzeti vívmányokért folyt az obstrukció. Emlékezzünk rá: az erősebb házszabályoktól megriadt, de az obstrukciót helytelenítette. Es ma Andrássy Gyula gróf fölvonult az obstrukció csatárláncaiban, a nemcsak anyaggal és idővel — egy meglehetősen hosszú beszéddel — segítette elő a szívós vitarendezőket, de a beszédben az obstrukció jogos voltát is erősítette. A függetlenségi párt demokratikus párt, nem ad a címekre, de máttól fogva bizonyosan az lesz a fő-érve az

obstrukció mellett: tetszik látni, Andrássy Gyula gróf is azt mondja, hogy szabad obstruálni!

Andrássy Gyula gróf a plurális választó-jog szerzője és atyja. A plurális szavazatjogról többféleképp lehet vélekedni; lehet pártolni, lehet ellemezni. De egy bizonyos: az semmiképpen se nevezhető általános választójognak. Sőt alig képzelhető valami, a mi annyira ne lenne általános választójog, mint a pluralitás rövid életű, igazabban: halvaszületett reformja. Andrássy Gyula gróf ma oda-szegődött Justh Gyula harcéhoz, a melynek — legalább a harc elején — az volt a jelszava: előbb a választójogot, azután a véderő-reformot. Melyik csalja meg a másikat, vagy legalább is: melyik téved? Andrássy szünt meg az általános választójog ellensége lenni, vagy Justh Gyula hagyott föl az általános választójog szerelmével.

Andrássy Gyula gróf harcot hirdetett a kormány ellen, mert az nem teszi nemzetivé a hadsereget. A japán háborúból hozatott érveket a magyar katonai nyelv mellett. Igaz, fontos, jelentős érvek. De a japán háború véletlenül a koalíciós kormány idejére, sőt az elé esett. Nem tudta mindezeket Andrássy, a

mikor belügyminiszter volt, s a mikor a koalíciós kormányban az ő szava döntött legtöbbit. Arról nem tudott Andrássy, hogy a koalíció négy éves kormányzása idején egy vonalat se valósított meg a kilences bizottság programjából? Akkor ez nem volt kormány-kötelesség? Vagy akkor „a nagy kikapcsolások” idején ez is kimaradt azon parancsok közül, amelyek a nemzet diktál a kormány lelkiismeretének.

A politikusoktól nem várunk következetességet. Még Andrássy Gyula gróftól se, akinek pedig valaha nagy hiusága volt, hogy egyik szava ne keresztezze a másikat. — De ha valaki hiu arra, — hogy ő Andrássy Gyula, akkor ezt a szép nevet valami határozott tartalommal töltsse meg. Legyen az konzervatív főúr; legyen az ellenzéki vezér; legyen az a korona támasza; legyen az kuruc brigadéros; legyen az finom szalonvivőja a parlamenti tusáknak; legyen az faldöngető obstruktor; legyen az óvatos a fegyvertársak megválogatásában, vagy legyen mindenki-vel összecsiszókolózó. De valamennyi és egyikse; a formáját, hangulatát és jellegét szezonok szerint változtató, — ez több, mint a következetlenség; ez nem illik ahhoz, aki államférfiuként

Iván atyus meg a leánya.

Irta: Gróza Mity.

— Az öreg Iván Sergejics kint ült a napon s köhögött. Mindég a napot kergette az atyuska; ha a jobb oldalára sütött a hosszú utcának oda vánszorgott görcsös nagy botjára támaszkodva, máskor meg a baloldalra telepedett egy mohos fatörzsre, sárga kis házacskája elé, sóhajtozott, kinyújtotta néha ráncos vén kezét s meglegedetten motyogta: „Hogy sűt megint, — Istenkém hogy sűt...” A nap volt az ő egyetlen barátja mely vigasztalta éltette, és titokban rosszat tett neki, szivta ki az életet belőle már mint a hogy az őszinte jó barátok szokták a mikor mutatják hogy szeretnek minket.

— Én nem mondtam soha ilyet az atyusnak, de azért minden nap arra jártam és kíváncsian nézegettem nyolcvan esztendő fejét, a melyről szárazan fénytelenül nőtt hosszúra a fehér haj, — a reszkető szembéjakat, és utóbb már oda jártam üldögelni is hozzá mikor a napot kergette és a baloldalra ért. Nagyon sovány és sápadt voltam akkoriba, a hajamat rövidre vágtam és Renant olvastam, — odahúzódtam hát az akácfa alá és csak ritkán néztem Sergejicsra, aki lassan nyult, félve, vigyázva egy-egy szemtelenül zümmögő légy után a mi bántotta, csiklandozta vékony lábával a fejét, ahol nem volt más a sima bőrnél.

— Csendben ültünk, én halkam lapoztam ha az oldal végére értem, az atyus pedig bámult a levegőbe, a szálló madarak után, egész a folyóig, és még tovább is a míg csak a messze sötétlő hegyekbe nem ütközött a pillantása. Fáradtan fordította apró, könnyező

szemét a kigyózó széles fehér országútra, a melyen végig, kilátott a zöld mezőkre egész a dombig, ahol a völgybe vitt az ut le Kustrowéba, a másik faluba, ahol az állomás volt, s a honnan egy dél tájba vig csengettű-szóval hozta Mihail a postaszolga háromkerékű talyigáján a nagyon kevés levelet, és néha-néha egy egy hosszuhaju kopott teológust Moszkvából, akik a tanítóhoz vagy a pópához jöttek látogatába, és mikor elmentek, gyakran elvittek az utolsó rubelt is, a mi még meg volt az asztal fiókba.

— Az atyust láthatólag felizgatta ha Mihail talyigáján olyan fekete alakokat látott feltűnni. Aszott kezét szeméhez emelte ellenzől, ugy nézett a kocsi elé, s néha rám sandítva többször megkérdezte: „Mondd csak matuska nem leány, asszonyféle az ott a bolondos Mihail mellett? — és mikor felpillantva tagadólagon intettem, idegesen morzsolgatta ujjait s csendesesen dűnyögte: „Megint valami hóbortos szélkergetőt hoz ide... Persze, persze... hogy is gondolhattam mást... — „Hogy is...” sohasem fejezte be a mondókáját, hanem gyorsan felállott, bucsu és köszöntés nélkül betüpegett a házba. Tudtam, hogy nem látom az nap többé, haragudtam és mert ilyenkor az ember mindég igazságtalan, Mihail alázatos mosolyára összehuzott szemöldökkel feleltem.

— De az atyus kíváncsivá tett, és mikor egyszer ismét együtt sűtkéreztünk, összecsaptam a könyvet és tenyerembe támasztott állal néztem Iván Sergejics kopott harmonikához hasonló ráncos, pergamentárga arcába. — Köhintett egyet-egyét, az ajkait majszolgatta, és mert nem vettem le tekintetemet róla, reszkető, értetlen fáradt hangján bátoratlanul kérdezte: Matuska nem akarsz többet olvasni?

Fáj a szemed talán? — Hallgattam, de nem is várt válasza, tovább folytatta: „Mondd nekem, mit olvasol te a fekete nagy könyvből, — mindig akartalak kérdezni, ha láttalak belé nézni mozdulatlanul sokáig. — Sohasem beszélsz úgy mint más fiatal nő, — asszony vagy Matuska vagy lány? — Akármilyen, nem jól van ez ügy, kár a fekete szemedért, Matuska galambom! Mégis szeretném tudni, milyen irás, minő tanítások vannak benne, mert jók nem lehetnek, én mondom ezt Neked, hidd el.” — Mosolyogva vettem fel a könyvet a földről és odanyújtottam neki. Tagadólagon rázta a fejét és szomorúan mondta: „Ne add nekem leányom, ha kíváncsi vagyok is, én hozzá sem nyulok soha. Vidd el, a pópához vidd és mondd neki is hogy égesse el, ne olvasson belőle. Mondd neki, hogy én üzenem, az öreg atyus, Iván Sergejics, a ki nem vagyok olyan mint a többi vén ember a faluban.

— Igen Matuska, sohasem pipáztam, nem is szidkoztam soha, a templomba se mentem fényes zsiros csizmába, nem is énekeltem hangosan a szent ünnepi szolozsmákat, de inni se mentem a korcsmába mise után a mikor a pópa megáldott és kis szentelt kenyeret osztogatott szét. — Nem, mondtam földig hajolva alázatosan:

„Köszönjük és bocsásd meg a mi vétkeinket...” mint a fél szemű Iliá a faluvégéről, nem is sűtöttem le a tekintetemet mint a hosszú Mital aki verekedni szokott a feleségével és káromkodik, hogy borsószik a háta az igazhívó embernek, — hanem a könyveket, azokat sohasem szerettem. A pokol van bennük, a sátán incselkedése, ami kárthatba viszi a hiszékeny lelket. Gonosz indulatu ember találta fel a betüvetést, olyan, akinek nem volt

óhajt élni s a szoboremeltetéshez magának jogcímét szerezni.

Az obstrukció nagy nyereségnek, kitünő tőkének tekinti Andrassy Gyula gróf beszédjét, a melynek kedvéért egy napra nem fájt az orvosolatlan sérelem sebe, s a mely miatt egy napra pihentette a szabadság-kérések fölött való gyerekjátékot (a mely annyira együgyü, hogy igazán csodálni lehet az olyan hárszabályokat, a melyek erre módot adnak.) Nyereségnek hiszik, pedig nem az. Apponyi és Andrassy szereplése óta annyira fogyva a meggyőződésekben, elvekben, végcélben és törekvésekben az obstrukció, hogy annak erkölcsi jogcíme nincsen. Mit akar ez az obstrukció? A negyvennyolcas programot? Vagy a hatvanhetest? A liberalizmust? Vagy a néppárt érvényesülését? A választójogot? Nemzeti követeléseket? Magyar vezényszót? Antimilitarizmust?

Nem. A hogy így együtt vannak, valamennyien csak egyetlenegy célban foghatók össze. Vissza a koalíciót, vissza a koalíciós kormányt? Négy évig részünk volt benne; a bűnököt, a préda gazdálkodást és az egyéb erkölcstelenségeket, a melyek a négy évhez tapadtak, nem enyhítette az se, hogy egy Andrassy Gyula gróf is volt a koalícióban s annak kormányában. S ha a különművek és kevert elvűek, összecsoportosulása ujja a réginek visszaállítását akarja, kérdezzük meg az országot: van-e kedve hozzá?

— Főispáni beiktatás Ma délelőtt iktatták be hivatalába Visy Lászlót, Pécs új főispánját. Kilenc órakor kezdődött a törvényhatósági bizottság rendkívüli közgyűlése, amelyre küldöttség hívta meg az új főispánt. Nendtwich Andor polgármester üdvözölte Visy Lászlót, aki rövid beszédben köszönta meg az ünnepelést.

elég ha kikifáltja romlott szavát a világba, ismeretlen és ismerős tenger nép kell, hogy magába szívja amit bűnös esze kifalt.

Pusztítsd el a könyveket mind Matuska lelke-virágom. mielőtt megmételne téged is, aki jó vagy és résztvevő, akinek biztosan van anyja vagy testvére, akik szeretve várják. Lőkd el a sok írást és menj leányom, ne dobogjon a szíved sokáig utánad, mert nincs fájjobb, mint várni azt, ki már nem jön, nem akar jönni...

— Iván atyus elhallgott és hallgattam én is. Valahogy nagy bánatot éreztem ki a szavaiból és mert ezt nem szabad kérdéssel bolygatni, hangta anélkül bólingattam és néztem az öreg parasztot, ahogy magában összerokkadvan csendesesen mormogta: „Igen az, az... a könyv, az írás, ... a nyomtatott betű, a tisztán feketé. A csábítás, ami ellen nincs védekezés. És a pópá volt az oka, meg a földesur, az átkozott, mert mindig mondogatták este, ha kiültem nappal ha áldogáltam a kapuba és néztem a napot: „Küldd iskolába Iván Sergejics. — Elküld hallod-e? Nagy bünt követsz el Iván Sergejics, mondom neked nagy bünt, te fogsz felelni a lelkéért Isten előtt, — te fogsz ha nem küldöd — hallod-e? Hiába feleltem, hiába kértem. „Na haragudj rám atyám, te se kegyes uram Dimitri Alexis, nem küldöm el, nadd maradjon itt a leány, a szőke Szonyecska, — ki főzi meg az ebédet gyöngére puhára, kevés fogamnak, ki varrja meg ha leszakad rólam a fehér ing, amit az anyja áldott keze csinált, mielőtt elvitték a kis temetőbe a nagyanyó mellé... Hadd maradjon itt kérlek és ne haragudj atyám, te se Dimitri Alexis jó uram.“ De ők csak egyre mondták,

Andrassy, a sokszinü.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, július 23.

A képviselőház mai ülésén a technikázást Andrassy Gyula gróf beszéde váltotta fel.

A hatvanhetes pártok körében megdöbbentést keltettek Andrassy mai fejtegetései. Főképpen a beszéd elején, amikor a német nyelv iránti gyűlöletnek a magyar nemzeti érzéssel való harmonizálásra célzott, odáig ragadtatván magát, hogy a hadsereg harci képességét is kétségbe vonta. Annál megdöbbentőbb volt ez a kirohanás, mert hiszen maga Andrassy a múltban, még nincs tíz esztendeje, egész ékeszólásával védelmezte a hadsereg mostani nyelvi berendezkedésének helyességét. Furcsán hangzottak ezek a szavak a kiegyezés egyik megteremtőjének fia és politikai örököse ajkáról, aki számos művében, a ma vallott elveknek ellenkezőjét hirdeti.

Volt még ezenkívül is számos ellentmondás Andrassy beszédében. Így például a választási eredmények jelentőségét egy lélekzet alatt kétféleképpen értékelte. Tiszta választási bukását a nemzet megsemmisítő ítéletének vette, ellenben Héderváry választási győzelméről azt mondta, hogy ez nem tekinthető a nemzet ítéletének, mert hiszen tudjuk, hogyan csinálnak a választások. Majd pedig azt hangsúlyozta, hogy már tíz esztendővel ezelőtt is látta a véderő reformálásának szükségét, most ellenben nem tartja sürgősnek a haderő kialakítását, mert az a mostani állapotban is valószínűleg harcoképes, különben nem mertünk volna belemenni Bosznia annexiójába és Vilmos császár sem állt volna oly szilárdan mellénk.

Különösen rossz benyomást tett, amikor Andrassy azzal apostrofálta a kormányt: van-e a miniszterek közt valaki, aki biztatni meri Bécsot, hogyha ez a véderőjavaslat el lesz intézve. Magyarországon a katonai kérdésekhez fűződő nemzeti aspirációk örökre el fognak némulni. — Ez a gyanúsításba burkolt fenyegetés és az, hogy az obstrukciót nem csak hogy el nem ítélte, de közvetve beszédének

egyre fenyegettek, hogy elhagynak engem, meg nem bocsát nekem ő, az Isten.

— Hát elküldtem. Eladtam a földemet sorba, a földet a rossz fekete agyagost, amit mégis szerettem, mert rajta nőtem fel, én és ők a többiek, akik atyáim voltak, — de eladtam, mert elment a leány Moszkvába az iskolába és multak az évek, nőtt Szonyecska, kellett a pénz uri ruhára, hosszúra, sötétre és kellett szalag a hajába, ami szőke volt mint a buza, puha mint a kender. Cipőt is vettem neki, fészeset, kicsinyt, két oldalt gomb volt rajta, mint a pópá ünnepi talárján, és simogattam a lábát benne, ha hazajött a lány nyáron, amikor már nyílik a virág. Nagy, szé, lány lett belőle, finom és karcsu volt, mint a nád és én már nem mertem megfogni keskeny hosszú ujjait úgy mint régen, amikor megkérdeztem: „Akarsz kecsketejet Szonyecska, vagy hozzon neked almát az apó, kemény piros nagy almát?“ Mondom, nem mertem így szólani, pedig a fára is felmáztam volna a kedvéért, ha ropogtak volna is öreg csontjaim. De ő csak mosolygott szelíden fáradtam, mint a kazáni Szűz Mária a templomban, meg-simogatta a kezemet és csendesesen kért: „Gyere a ház elé atyuska, támaszkodj rám, én majd vezetek.“ karjába kapaszkodtam és mentem vele engedelmesen, mint a gyermek, rá nézni sem mertem a szép uri dámára csak éreztem, hogy könybe lábadt a szemem. — „oh a Szonyecska szőke kis buzakalásom... Uristen a Szonyecska, Márfa Petrow — na, ha te látnád... a szíved gyermeke, ő ez, Uramisten...“

— Gondoltam, de neki nem mondtam ilyet sohase, nem Matuska lelke, mert neked beszéltem, neked meséltem el, hogy lökd el te is a könyvet, ne olvasd, de tanuld belőle nem

egész hangjával feltűzelte, adják meg Andrassy mai fellépésének sajnálni való jellegét. Politikailag ez a beszéd mélyebb nyomokat nem fog hagyni.

A Ház mai ülését negyed tizenegy óra után nyitotta meg Návay Lajos alelnök. Felolvassák és hozzászólás nélkül hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét. Ezután az elnök mély részvétellel bejelenti Jekelfalussy Lajos volt honvédelmi miniszter halálát.

Jelenti, hogy Csuha István, Mandorf Géza báró, Beck Lajos és Ostffy Lajos a Háztól szabadságot kérnek. (Mozgás a jobboldalon.)

Eitner Zsigmond kéri, hogy a Ház külön-külön döntsön a kérelmek fölött.

Elnök: Miután mind a négy esetben névszerinti szavazást és annak a jövő ülésre való halasztását kérték, ilyen értelemben mondja ki a határozatot.

(Az interpellációk.)

Szász Károly jegyző felolvassa az interpellációs könyvet, amelyben öt régi bejegyzésen kívül négy új interpelláció van. Ezek a következők:

1. Batthyány Tivadar gróf a szekszárdi gimnázium internátusa dolgában;

2. Ábrahám Dezső az általános beszerzési és szállítási részvénytársaságnak a kereskedelmiügyi minisztériummal létrejött szerződése miatt;

3. Ábrahám Dezső a Vidra Imre letartóztatása tárgyában;

4. Szmracsányi György az államsorsjegyek árusítása ügyében.

A Ház az interpellációkra délután egy óra körül tér át.

Napirend szerint következett a névszerinti szavazás Kun Béla szabadság kérése dolgában. Szavazás előtt öt perc szünet volt. Szünet után kihirdette az elnök az eredményt, mely szerint 130 szavazattal 17 ellenében a Ház a szabadságot megtagadta.

— Andrassy beszéde.

Andrassy Gyula gróf: Először azt fogja megindokolni, hogy miért nem szavazza meg a véderőjavaslatot (Ellenzés és taps az egész baloldalon.) Foglalkozni fog a nemzeti követelésekkel és elmondja majd azokat az érveket is, amelyek ez ellen fölhozhatók. Szükségesnek tartja, hogy a katonai kérdések ne legyenek a politikai küzdelmek tárgyai. Álláspontja azonban mindig az volt, hogy a magyar hazafi a hadseregben otthon érezze magát. (He-

szereit az öreget, és elhagyni mint Szónya, az ostoba kis Szonyecska.

— Akkor itt volt nálam és az ősszön sem ment el. Azt mondta, hogy elvégezte a középiskolákat és az egyetemre kellene mennie, de én nem engedem. Nem Szonyecska, te már tanultál sokat, többet tudsz, mint a pópá és mint Dimitri Alexics s kik messziről leveszik a kalapjukat, ha téged látnak és mondják nekem: „látod megmondtam Iván Sergejics, látod atyuska tanult, okos a leány, ez a lelki manna, ez az élvezet a szellemi erő...“ és beszéltek sokat, amiket meg se értettem, de elmondtam Szónyának és neki csillogott a két szeme, kipirult az arca, vidám volt és boldog olyan, amilyennek csak gyermekkorában láttam, amikor a kecskével versenyt futott a réten. Hát nem engedem el, megtartottam egy kis földet és megtartottam Szonyecska is. Nem szólt, semmit mikor ezt is megmondtam neki, de láttam, hogy nem szereti már a fakut, úgy mint régen, türelmetlen és hallgatagon járkel a házba, nem ül már ki többet velem a ház elé, nem is beszél már a pópával és a templomba se énekel többet úgy, mint eddig.

Eljött a hosszú nehéz ködös tél, hisz te tudod Matuska, milyen az orosz tél, — tudod, hogy tetemet, ellep a hó, az apró házacsakból csak a kis ablak látszik ki, különben min ten eltűnik az óriási fehér lepedő alatt, csendesek az emberek ilyenkor és álmosak, az utcán se látsz senkit csak a kocsmá van tele esténként s a hosszú Mitai veri a feleségét.

— Szonyecska nem ment ki soha a házból, bent ült a kis szobába, ásitott, sóhajtott és sokáig nézett ki az ablakon. „Vajjon mit lát azon az egy darab havon amire bámul.“ Gondoltam sokszor, de nem mertem háborgatni.

lyeslés.) A katonai kérdésekben álláspontja azóta a választás óta változott meg, amelyet Tisza István gróf mint miniszterelnök elrendelt.

(A mult.)

Szerinte a katonai kérdésekben a forduló-pont az 1889-iki véderővitával kezdődött, azóta mindig napirenden vannak. Apponyi az ő fényes szónoki erejével mindig azon igyekezett, hogy a nemzetet fölrázza, míg szóló arra akarta rávezetni a magyar intelligenciát, hogy nem hasznos, ha mindig a katonai kérdést bolygatja. De végül belátta, hogy nem lehet elzárkózni attól a kívánságtól, hogy a nemzet nyelve érvényesüljön a maga hadseregében. A függetlenségi és 48-as párt, mely régebben megelégedett a kritikával, lépésről lépésre törekedett céljai megvalósulása felé, így indult meg a harc a magyar vezényszóért, a magyar címer és zászlóért. Széll Kálmán idejében indult meg ezért az első obstrukció; akkor még Kossuth Ferenc is ellenezte ezt, mert azt hitte, jobb, ha a nemzet gazdasági fejlődéséért küzd. Justh Gyula is körülbelül így gondolkodott.

(Magyarul.)

Foglalkozik a hadsereg német nyelvvel s itt rámutat arra, hogy minden intelligens magyar embernek csak előnyére van az, ha németül is tud. Mert sajnós, a magyar nem világnyelv. Ha behoznák a magyar nyelvet a hadseregbe, a nyelvi egység nagyobb lenne. A haditörténelemből tudja, hogy a hadseregek koalíciója soha sem ért el jelentős eredményt, de azt nem hallotta, hogy egy esata azért vezetett volna el, mert nem értették egymást a katonák. Fölhozzák azt is, hogy ha a magyar nyelv tér hódítana a hadseregben, akkor az ausztriai nemzetiségek is igényt támasztanának. Ez az aggodalom fölösleges, hiszen Magyarország közjogi helyzete egészen más, mint a nemzetiségeké. Hiszen a monarchiában az egyetlen államnyelv a magyar. (Élénk helyeslés.) hiszen a dualizmusból nem lesz föderalizmus! (Élénk taps és éljenzés a baloldalon.)

(Nemzet és hadsereg.)

Abból, hogy a mi követelésünk teljesített, még nem következik, hogy mások követeléseit is teljesíteni kell. A miniszterelnöktől az utolsó bakterig kell, hogy áthassa az a gondolat, hogy a hadsereg a miénk, másképp egy sikeres mobilizációt nem is lehet elképzelni. (Élénk helyeslés.) Háboruban kell, hogy a katonák egymást megértsék, érzéseik pedig közegek legyenek. Sikeres harcot csak akkor lehet

remélni, ha a háború céljait az egész nemzet megérti és ha nincsenek nagy politikai válságok. Nemzet és hadsereg között a teljes harmónia feltétlenül szükséges.

(Kuropatkin könyve.)

Az orosz-japán háborúról beszél és megemlékezik Kuropatkin egyik könyvéről. Ebből kiviláglik, hogy Kuropatkin mily óriási súlyt vetett a lelkesedésre, az uniformizist szépnek és tetszetősnek kívánta, mert a kicsiségek fontos szerepet játszanak. Csodálatos, hogy nálunk oly nagy momentumokat, hogy a hadsereg magyar legver, lekicsinyelnek. (Taps a baloldalon.) Tagadhatatlan, hogy nálunk sok ember lelkében megvan az antipátia a német nyelv iránt, mert ez a nyelv nem egy közömbös nyelv, hanem olyan, amelytől szenvedett a nemzet. (Nagy taps a baloldalon.)

(A király előtt is.)

Szólónak volt bátorsága a király előtt is képviselni ezt a katonai álláspontot. A választás eredménye csak annak volt a következménye, hogy megbomlott a koalíció, hogy akik egymás mellett küzdöttek, azok egymás ellen küzdöttek. Mikor a közönség látta azt, hogy függetlenségi szidták Kossuthot, Justhot és Apponyit: azt hitték, mindegyiknek igaza van. (Derűtlenség.) Ezért fordult el a választók zöme a koalíciótól, de a nemzet azért nem változtatta meg álláspontját a katonai kérdésekben.

(Ellenvetések.)

Ezután azokkal az ellenvetésekkel foglalkozik, amelyeket az ő álláspontja ellen fölhoztak. Az 1867. XII. törvénycikk 11. szakasza nincs ellenteiben a magyar kommandóval, a felség jogai érintetlenül maradnak; egész marad a hadsereg is, a honvédségben magyar és horvát a vezényszó, de van-e valaki, aki azt mondaná, honvédség nem egy egységes egész?

Minél több lesz a választó, annál demokratikusabb megoldást nyer ez a kérdés, annál több katonára lesz szükség. Vajjon merik-e önök azt mondani a királynak, hogy ezt a katonai kérdést megoldják. Nem hiszi. Néház dolog lesz az, sok idő kell hozzá és ha sikerülne is keresztülvinni a javaslatot, egy év múlva a küzdelem megújulhat ellene. (Helyeslés.)

Azt is mondják, hogy a kiegyezésben a a nemzet és a király megegyezett, hogy a hadsereg dolgait nem érinti, ilyen megállapodás azonban soha nem történt. Azt is mondják, hogy a hadsereg kettéválasztása esetén sokkal nagyobbak lennének a katonai költségek, pedig ezeket már ma is alig bírjuk.

(Önálló hadsereg)

Bécsben azt mondják, hogy a nemzeti követelések az első lépés az önálló hadsereg követeléséhez. Ez az érv sem áll, mert hisz nem akadna egy politikus sem, aki az önálló véderővel még szaporítani akarná az ország terheit. Mert hisz az önálló hadsereg esetén kétszer kellene létesíteni mindazokat az intézményeket, amelyek most egyszer vannak meg. Ha azonban az 1867. XII. törvénycikket úgy magyarázzák, hogy a magyar nemzetnek nem lehet beleszólása a hadseregbe, ez a 67. XII. megolése volna és eviderter az önálló hadsereg föllállítására vezetne. Elismeri, hogy a hadsereg fejlesztése szükséges, de az a politika, amelyet a közös kormány most folytat, kockázatos és azonnal vádindítványt lehetne beadni a közös kormány ellen, mert kockázatos politikájával csökkenti a hadsereg harc képességét. Miért tartotta meg a közös kormány a hadsereget eddigi harc képtelen állapotában? Ha pedig ez az állapot jó volt eddig, akkor nem is kell azt olyan sürgősen megváltoztatni!

(Tisza vádjai.)

Azzal vádol bennünket Tisza István gróf, hogy mi junktimos politikát folytatunk közpéri fegyverekkel. Erre azt feleli, hogy a magyarok a középkorban inkább vérrrel vívták ki szabadságukat, mint junktimokkal. De ami itt történt, az Európa minden államában megtörténik, mert Németországban és Ausztriában is az ujoncok megszavazásával kötik össze a véderőreformot. Pedig ez is junktim, amit Tisza annyira lekicsinyelt. Akárhogyan is forgatják a kérdéseket, szükséges, hogy valamely teher megszavazását viszonyszolgáltatásokhoz kössük, hogy így könnyebbé tegyük a terhek elviselését. A régi szabadelvűpárt éppen ott követte el a hibát, hogy nem csinált junktim-politikát, ez okozta a bukását, de ez okozta azt is, hogy a katonai kérdések akut kérdésekké váltak. Ami jó a nemzetre, azt nem szabad lekicsinyelni!

(Aggodalmak.)

Ó, aki mindig hatvanhetes volt, aggodalommal látja, hogy miként viszik a nemzetet egy újabb veszedelem elé, amely új veszedelmes küzdelem csak növeli az ellentéteket a király és a nemzet között. Ez a legnagyobb érv, amiért a javaslatot nem fogadja el. (Hosszszantartó, élénk éljenzés és taps az egész ellenzéken, a szónokot számosan fűdözik, köztük elsőnek Apponyi, Justh Gyula, Tóth János, sőt Vojnits István báró is.)

Élénk: Az ülést öt percre felfüggeszti.

aztán meg olyan sápadt volt szegény, mint a fogágra esett madár. Alig vártam, hogy elmúljon a tél, talán tavasszal megjön a kedve, mondogattam magamba, és vártam, nehezen vártam a kikeletet. Amikor megjött, a leány még jobban elzárkózott. Nem beszélt már velem se, hanem kipakolt egy csomó könyvet a nagy ládából és azokba temetkezett. Ejj!-nappal olvasott, mondom neked; éjjel-nappal és mind halványabb lett a szegény lelkem. „Nem baj” — gondoltam — „eljön a husvéti szent ünnep itt lesz Kustrowából a fiatal Killán pópa”, az aztán a derék szép ember. Ha elkezd énekelni úgy bug a hangja, mint a nagy harang, mondom Matuska gyönyörű egy hang az, „hát eljön a fiatal pópa és akkor talán... ki tudja?” így gondoltam én. Oh Matuska, ha ezt a nagy kitüntetést elérhetjük volna, én és Petrowna Márfa ott fonn az égbe, oh Istenem! Szónya, szegény kis Szónya Iwanowna Killán pópa felesége! Gyönyörű hangja van Matuska, menj vasárnap Kustrowába, meghallod milyen szép, az aztán a hang. Mondtam ezt sokszor Szonyecskának és még egyebeket is, de ő csak nevetett, csengőn hangosan, hogy megjedtem tőle és most sokszor azt hiszem csufolta is buta öreg apját, mikor rámkialtott: „De ugyan apóka... Miért dicséred megint az énekét? A hangjának legyen a felesége? Nem tudsz róla, az emberről valamit mondani, a mi szép és jó legyen, mint a hangja?” Nem tudtam ezölni ilyenkor, mert neked megmondhatom Matuska Killán pópa is szereti a vutkát, no meg hát nem tanult annyit, mint Szónya és az öreg gazdasszony se a legszebbet meséte róla, meg a falubeli leányokról. Nem szívtam hát, csak kiballagtam a kapu elé és sóhajtoztam. Oh ez a lány, ez a lány. A husvéti szent ünne-

pen nem ment Szonyecska sehová. Még a templomból is elmardt és mikor Killán pópa tisztelkedni jött hozzá, a padlásra mászott. Onnan csalogattam le, amikor már mind elmentek, haragosan jött le, az ebédhez se nyult az nap és h-lloztam, hogy egész éjjel forgott az ágyába. Másnap mintha jobb kedvű lett volna, kijött velem a ház elé és nézte a táncba vonuló legények és lányok virágos szallagos csapatát. Ahogy üldögéltünk éppen úgy, mint most veled Ma uska gyönyörű, egy embert láttunk a pópától kijönni.

— Ki lehet ez Szónya, nem tudod? — kérdeztem a lánytól, mert merőn nézett elébe, mintha várná és mintha kissé pirosabb is lett volna az arca. Nem is felelhetett nekem, mert akkorára már odaért hozzánk az ember. Furcsa volt, hidd el Matuska, ilyen embert én még sohase láttam. Fekete haja és kék szeme volt, termete karcsu és magasabb mint Szonyáé, de az ajka fölött ki volt borotváltva a bajusz és szakála sem volt úgy mint más igazhitű oroszoknak. Én mindjárt azt gondoltam, hogy ezt nem a jó lélek hozta ide, mert nem tetszett nekem, hogy hiányzott a haj az arcából, de a-m kérdezhettem semmit e felől, mert mindjárt leült mellém és mondta: — jó napot Iván Sergejics.

— Minden jól adjon az Isten — mondtam én Isten? Az nincs — mondta ő. Hogy mondhatasz ilyet orosz embernek ilyen szent napon? Isten igenis van az égben, a légben, a vízben és a szárazon, így mondta ezt nekünk a tisztelendő atya Ilánca.

— Oh a pópa, az nem tud semmit, meg is magyaráztam ezt neki. — Isten nincs — mondta ő. — Isten a szellem, az erő a tudás. Iskolát nektek, semmi pállakát és minél kevesebb parazitát a ki a tudatlanságtokból él.

Szabadságot a népek, nem papot, Istent és korcsmát. Éppenséggel nem értettem mit mondott, azért csak azt válaszoltam: Nem jó ember vagy te akárki vagy is. — Szónya ne hallgass rá.

— De beszélhettem én a leánynak. Egész délután a csupaszképűvel ült itt az akácia alatt s mesélt a feketével a munkafelosztásról, az ember kötelességeiről, felebarátairól szemben és közbe mindig valami szociológiáról is. Így tartott ez nyolc napig, nyolc egész szörnyű napig Matuska, a mely idő alatt én félve, remegve vigyáztam Szonyecskát, hogy pirul ki a halvány arca, ha az az ember vele volt. A ki engedik napon végre elment, — mielőtt elvitte volna Mihail a talyigán, eljött hozzám és azt mondta: „Látod Iván Sergejics, te haragszol rám ha arról beszélek, hogy nincs Isten, és én most is csak azt mondhatom neked. Ne higgy a pópának, Isten az nincs, a jó bennünk lakzik, éppen úgy mint a bűn ördöge. És hidd el, nagy bünt követsek el Iván Sergejics, ha nem engeded Szonyát Pétervárra az egyetemre, hogy kielégítse a tudvágyát, művelje a lelkét és teljesítse majdan kötelességét melyet rá szab a haza, a nép szeretete. Én mondom ezt neked, Vladimir Ossipovich, aki régen járom már az önfeláldozás göröngyös útját és mondhatom, örülök hogy csak hálátlansággal táplálkozom ezen az úton. Ne köszönjetekek nekem semmit, de úgy tegyetek ahogy mondom. — Hallgass rám te is és küld Szonyát, engedd elmenni, — ne légy önző, neki menni kell, értsd hát meg atyuskám Iván Sergejics...” — Haragudtam rá, de valahogy nem mertem ezt mutatni, tudod Szonyecska miatt — és, csak elfordultam és magamba morogtam: — „Én nem

(Interpellációk)

Szünet után megállapították a hétfői ülés napirendjét, aztán rátértek az interpellációkra. Lovász Márton, Abraham Dezső és Szmercsányi György kérték, hogy interpellációikat a jövő szerdán mondhasák el. Batthyány Tivadar a szekszárdi gimnázium mellé létesítendő internátus ügyében interpellál. Zichy János gróf kultuszminiszter kijelenti, hogy nagy barátja az internátusoknak és Batthyány kívánsága értelmében intézkedni fog, hogy a félbeszakított tárgyalásokat újból folytassák. Más interpelláció nem volt, az elnök tehát az ülést délután fél kettőkor berekesztette.

Konfliktus

Nachtnebel Ödön főmérnök és Kotsis Lajos vállalkozó között. (Elmozdítással megfenyegetett építész.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

Arad városa tudvalevőleg évekig tartó hosszú készülés és huzavona után határozta el, hogy a külvárosokat csatornázza. A csatornázás munkálatait ki is adták a vállalkozónak. Amilyen nehéz elhatározással született meg a csatornázás, ép olyan nehézkesen és hosszadalmasan folyik a végrehajtása is. A külvárosi utcák uttestét már régen felbontották és mindenfelé gödrök, földhányások, építési anyagok halmozódnak az utcákon, de a csatornázás befejezésétől még messze vagyunk.

A csatornázási munkák nemcsak lassan folynak, hanem egyéb panaszok is merülnek föl folytonosan a munkálatok körül. Minden ellenőrző jelentés tele van a jogos panaszok felsorolásával és ma már a tanács a legszigorubb eszközökhöz folyamodott, amennyiben Kotsis Lajos csatornázási vállalkozót megfenyegette, hogy a szabálytalanságok ismétlődése esetén elmozdítja a munkálatot.

Nachtnebel Ödön főmérnök ugyanis arról tett jelentést a tanácsnak, hogy a vállalkozó semmibe sem veszi a főmérnök utasításait, nem követi azokat és nem hajlandó az előirt szer-

ződési kötelezettségeinek eleget tenni. A vállalkozónak ez a magatartása nem csupán a csatornaépítés teljes jóságát és tökéletességét veszélyezteti, hanem a várost abba a kellemetlen helyzetbe is hozhatja, hogy esetleges magánjogi következményei lesznek a mai állapotnak és pereket zudít a város nyakába.

A vállalkozó által elkövetett szabálytalanságok négy csoportra oszlanak.

Az első panasz a csatornaépítés ellen a földhányások miatt van. A főgyűjtőcsövet az uttest közepén fektetik le és a cső számára hatalmas árkot ásának. Az árkokból kikerülő földet az uttesten, sőt a gyalogjárón halmozák föl a munkások. A földhányások és a házfalak között nagyobb esőzés esetén megszorul a lefolyást nem találó esővíz és kiöntéssel fenyegeti az alacsony, mélyen fekvő külvárosi házak lakóit. Ezenkívül a földhányások a levegőt és világosságot is elfogják az alacsony ablakok előtt.

Nachtnebel Ödön főmérnök több ízben meg is hagyta a vállalkozónak, hogy a földhányásokat hordassa el. Tegnapelőtt künjárt a közlekedési bizottság és megállapította, hogy a vállalkozó nem tett eleget a főmérnök rendelkezésének. A földbuckák és homokdombok ép úgy tornyosodnak az utcán, mint idáig.

A második panasz az utcai vízlevezetők késedelmes építése miatt van. A vállalkozó a szerződés értelmében mindenképp a főgyűjtőcsatornát köteles megépíteni, azután pedig az utcai vízlevezető átereszeket. Harmadsorban építheteti meg a házi csatornák bekapcsolását, amire monopóliuma van a csatornaépítő vállalkozónak. Kotsis Lajos azonban előbb készíti a magánkapcsolásokat, amelyekért persze külön díjazást kap, míg az utcai vízlevezetők építése, amelyekért nincsen külön fizetség, késlekedik.

Harmadsorban a talajvíz gondatlan elvezetése okoz bajta csatornaépítésnél. Öt és fél méter mélységű az a Maros felé lejtősödő árkok, amelybe a főgyűjtőcsatornát építik. Eb-

ben a mélységben, miután a csatorna meglehetősen közel van a Maroshoz, már bőségesen jelentkezik a talajvíz, amelynek eltávolításáról nem gondoskodnak. Minél tovább haladnak az ásással, annál lejtősebb az árkok, hogy a csatorna vízének meglegyen a szükséges lefolyása, és így a talajvíz mindig összegyülemlik egy helyen, ahol valósággal kilugozza a földet. Ez pedig a későbbi veszedelemmel fenyeget, hogy az így kilugozott, porhanyóvá lett föld később megroskad a csatorna terhe alatt és csatornarepedést idézhet elő.

A főmérnök el is rendelte, hogy az Illés-utcai főgyűjtő végén víztelenítést eszközöljenek, még pedig nem emberi erővel, hanem gőz vagy villamos motoru szivattyúval, amelyet éjjel-nappal üzemben tartsanak. Nachtnebel Ödön jelentése szerint ezt az utasítást sem teljesítette a vállalkozó.

Panasz van a betonkészítés ellen is. Mérnöki utasítás értelmében ugyanis a főgyűjtő csatorna betonlapját magában a csatorna számára ástott árkokban kell csömöszölni. A vállalkozó pedig ehelyett egyszerűen betonlapokat fektet le, amelyeket azután összekötnek. Természetes, hogy a betonlapokból álló alap nem nyújt olyan biztonságot a főgyűjtő repedése, meglazulása, lesüljedése ellen, mint az összefüggő egységes egésztest alkotó csömöszölt betonlap.

Végül azt állapította meg az építési bizottság, hogy a vállalkozó kevés munkaerőt alkalmaz a csatornaépítésnél és ennek következtében félni lehet, hogy a szerződésben megállapított határidőre nem fog elkészülni a csatorna építése.

A tanács mai ülésében a főmérnök és a közlekedési bizottság jelentésének meghallgatása után elhatározta, hogy általánosságban megköveteli, hogy a vállalkozó az egész csatornaépítés mentén nagyobb munkaerőt alkalmazzon. Értesíti továbbá a vállalkozót, hogy ezen határozat kézbesítésétől számított 8 napon belül a földrakásokat annál is inkább

akarjak téged érteni, én csak azt mondhatom, hogy Isten van, ezt én már csak így hiszem, és tartom az ő parancsolatját, hogy a gyermek köteles tisztelni és betartani szülője akaratát, de hát nem szólhattam semmit, és ő elment miután várt még egy pár percig.

— Szonyecska nem busult azon a napon, vagy legalább is nem mutatta. Vidám volt, apókéjének szólított, karon vezetett és a mit régen nem tett, énekel is nekem, régi szép ukrainai dalokat, — szomorúakat, oly busan mint a lányok szoktak a mikor elválnak attól, akit szerettek egyszer...

— Hej, mert Szonyecska tőlem bucsuzott, de akkor nem tudtam én ezt, mert ha tudtam volna Matuska, — öreg vagyok már de...

— Este megvetette az ágyamat, és mikor lefeküdtem a sötétbe oda jött hozzám megcsókolt és azt mondta: „Isten tartson meg apóka lelkem.” — — — aztán bement a kis szobába és hallottam hogy jár fel-alá. — Meddig tartott ez a séta nem tudom, elaludtam, de mikor felkeltem reggel, — nem volt ott. — Kerestem, aztán kiáltottam, hogy kiszáradt belé a torkom, de csak nem jött elő. — Néztam a ruháját, mind ott volt, csak egyet vitt el, egyszerűt, vékony kis feketét, s az átkozott nagy könyvet a melyből óraszámra olvasott s a miről a csupaszképű ördöggel beszélni tudott úgy, ahogy talán senkivel soha.

Hát elment, itthagytott. Sokáig vártam, egyre vártam, hogy majd csak visszajön, hogy majd csak ír egy sort: „apóka ne haragudj — én nem így gondoltam, ne fájjon a szived apóka öreg szülém.” Mert én nem haragszom Matuska. Ahogy nincs felleg a tiszta égen, úgy nincs haragvás az én szívemben. Nem tudom mi ez leányom, de rossz előérzet gyötör és félek, remeg a lelkem érte. Mert nem jók, sehogysem jók az álmaim.

— Mindig viaskodni látom, hol egy nagy macskával, hol meg fekete kakással és mind-

nek olyan az arca, mint volt az Istenverte emberé akit husvétkor hozott a rossz szellem...

Az fogja bajba rántani majd meglátod Matuska, — mondta ezt a papa is. Mert nem becsületes ember egy sem, aki nem hiszi az Istent, nem szolgálja hiven az atyuskát, minden orosz föld parancsolóját. Ez pedig olyan volt, olvasott róla minden betűismerő a faluban. Meg volt írva az újságban, azt mondják olyan forradalmista volt vagy milyen, és ennek az elkárhozott szabadság után vágyik. Nem kell neki sem vallás, sem szentek, nem kell se katoná se törvények. Hallottál te már olyat Matuska, azt akarja, hogy ne legyen ur meg paraszt, hogy egyenlők legyünk mind, hát láttál te ilyen bolond valamit? Ne fizessünk adót, ne adjunk katonát, ne legyen az iszpravnik ur fölöttünk, — hát létezhetik az ilyesmi? Nem, a cár, a jó atyuska meg is bünteti őket ezekért. Elmennek mind Szibériába az ezüst- meg ólombányák mélyére, le a föld alá, ahol megeszik a tüdejüket a szemük világát és az irthagyottak sirhatnak.

Hát én nem bánom, tőlem csiaáljon a csupaszképű meg a többi, mind amit akar, nekem ugyis csak így jó, ahogy van, másképpen nem akarok, én ugyan nem hallgattam meg, hogy mit beszélnek ezek a nihilisták, ahogy nevezik magukat, a házamba se engedek egyet se, de Szonyecska, de Szonyecska...

— A nő, az asszonyféle mind hiszékeny, az pedig tudott beszélni, azt hiszem a bünre, a halálra is rá tudta venni.

Hát el vagyok készülve, el kell készülni mindenre. Tudod Matuska az ember, ha öreg okosabb lesz, mint volt a legbölcsebb próféta. Panasz nélkül, sírás nélkül kell beletörödni a rosszba és el kell viselni tudni, még átkozódnai sem szabad, ehhez pedig bölcsesség kell. Örülni hidd el mindenki tud, ez könnyű, de zugolódás nélkül tűrni, ha Isten meglátogat, ehhez öreg-

ség kell, ezt egészen megtanulni kevés még az a nyolcvan év is, amit az én vállaim hordanak.

— Hát engem nem is lep meg már semmi többé. Ha a többi mellett átéltem, hogy az a leány itt hagyott, az a gyermek, akit szíven melengettem, akit számtól elhuzott keserves falaton neveltem fel, akkor átéltem talán azt is, hogy nem látom többé, hogy elviszik Szibériába és elveszett végleg. Ugy elvagyok készülve erre is, hogy már összerakosgattam az egyetlen rendesebb inget, nadrágot, a jobbik subát, hogy elballaghasak az atyuskához Pétervárra.

Be engednek-e, nem-e, nem tudom, de ha mégis megesik rajtam a nagy urak szíve és a színe elé kerülhetek, akkor talán ő is megszán engem, tehetetlen agg szolgáját, aki hűséggel teljesíttem parancsolatját törvényeknek minden időben és haza engedi Szonyecska szegény virágszálatát, mert nem hibás ő, csak a könyvek az átkozottak, azok zavarták meg a fejét és a csupaszképű, akit a sátán hozott ide azon a szent husvét napon.

— Lehet, hogy csak oktalan félelem, vén asszonyok ijesztgetése az egész, akik rosszat jósoltak ki az álomból. Lehet, hogy vissza jön, most nem sokára, én ezt hiszem, akarom is hinni, mert jó és áldott volt ő, csak gyöngye mint az anyja szegény...

— Alkonyodott, a nap elbujt a vékony, szeszélyes csipkés szélű báránnyelű alá, minden csöndes volt; a falu egyetlen széles, hosszú poros útján teheneket itattak fehér nyírfa vályukból asszonyok, férfiak s pelyhes kicsiny libákat maguk előtt hajtó paraszt hosszú himzett inges gyermekek tipegeteg lustán, az orosz paraszt lassu lomhaságával.

A zsupfedelű házacskákból füst és olajos hal szagát csapott hozzánk a szél s bollogató akácok alatt üdögélve immár kettőn gondoltunk ő rá, aki elment, egyetlen vékony ruháskába ment a végtelen utra; ő, Szonyecska, a lenhaju, akit vártunk, hiába vártunk...

szállíttassa el, mert ellenkező esetben a mérnöki hivatal fogja azokat a vállalkozó kárára és veszélyére elszállíttatni. A beton alap elhelyezését beszüntetendőknek jelzi a tanács és ez a munkát nem is folytatható addig, amíg a vállalkozó a szerződésben megállapított műszaki feltételnek meg nem felel. Ennek megtörténteig a tanács nem fogadja el és nem tárgyalja a vállalkozó kereseti kimutatásait. — Ugyanez szól a víztelenítést illetően is.

A tanács egyúttal utoljára figyelmezteti a vállalkozót, hogy a szerződés 4. pontjának értelmében el fogja mozdítani a munkától, ha a felsorolt hiányokat nem pótolja. A szerződés említett pontja ugyanis följogosítja a várost, hogy bírói beavatkozásra és keresetre való tekintet nélkül eltilthassa a vállalkozót a munka folytatásától és azt a város házi kezelésében fejtesse be.

A tanács erélyes föllépésének hihetőleg meg lesz a kívánt eredménye és a külvárosi csatorna továbbra rendesen épül majd s a megállapított határidőre el is készül.

Elmozdított

és „visszamozdított“ városi bérlő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

Aradon tulontul sok a pénz. Annyira sok, hogy azt sem tudják honnan mennyi kerül a kasszába. Már mint a városházán van ekkora pénzbőség. A város egyik bérlője tapasztalhatta ezt abban a nem mindennapi esetben, amikor befizette a város pénztárába az esedékes bért, de a pénz a sok és nagy városi pénz között annyira elbujt, eltűnt, észrevehetlenné lett, hogy a bérlőt majdnem kitétték a városi bérlétekből — bérnemfizetés miatt. Szerencsére még idejekorán kiderült a kis tévedés és nagyobb baj nem származott belőle, épen csak az derült ki, hogy a városházán sok a pénz. Annyira sok, hogy a számvevők alig tudják számon tartani.

Pollák Sándor városi bérlő a Mittelmann-féle régi gyárépületben, amely a város tulajdona, egy pincét bérelt Arad városától. Ez év június hó 28-án a városi számvevői hivatal arról tett jelentést a tanácsnak, hogy Pollák nem fizet bért: a május elsején esedékes bért nem fizette be a város pénztárába. A tanács július 8-án foglalkozott a számvevői hivatal jelentésével és azt határozta, hogy a nem fizető bérlőt elmozdítja a bérlétektől.

Pollák Sándor természetesen nagy meglepetéssel értesült a tanács határozatáról. Miután még május 29-én befizette a pincéért járó bérösszeget, nem is álmodott arról, hogy őt egyszerre elmozdítják a bérlétektől. Amikor a tanács határozatát megkapta, futott fűhöz fához, hogy az igazát kimutassa. Hamarosan ki is derült, hogy a pénztárnál, számvevőségénél, mindenhol annak rendje és módja szerint megvan a nyoma a májusi bérfizetésnek és csak a számvevőségben történt elnézésből származhatott az a téves jelentés, hogy Pollák nem fizetett bért.

Ezek után a tanács nem tehetett egyebet, mint azt, hogy előbbi téves alapon hozott határozatát megkorrigálja. Ez a mai tanácsülésen meg is történt. Konstatálták, hogy Pollák Sándor idejében befizette a bért és így semmi ok sem forog fenn arra, hogy a bérlői jogaitól elmozdították. A visszamozdított Pollák tehát továbbra is bérelheti a Mittelmann gyárépület pincéjét, de a jövőben bizony nem mulasztja el, hogy a bérfizetésnél külön ne figyelmeztesse a városi számvevőséget:

— Kérem én befizettem a bért! Ne tessék megint jelenteni, hogy nem fizettem.

Csávossy bárót védi — a fia.

— Az ügyész ellenzi a vagyoni zárlat elrendelését. —

Távirati tudósítás

Nagykikinda, július 22.

Csávossy Gyula báró ügye, melylyel kezdetben a pestmegyei árvaszék, illetőleg a pestmegyei törvényszék foglalkozott, most az illetékes fórum: a nagykikindai törvényszék döntése alá került. Ide fordult Polónyi Dezső dr. ügyvéd s kérte, hogy Hudoverning Károly dr. és társainak, immáron köztekintélyű orvosok által megdöntött véleménye alapján Csávossy Gyula báró vagyona rendeljék el a zárlatot. A nagykikindai törvényszéken tegnap volt ebben az ügyben a tárgyalás Krasznay Győző királyi törvényszéki bíró elnöklésével. A felek jogi képviselőin kívül megjelentek Csávossy Gyula báró fia, Csávossy Elemér báró Jézus társaságbeli áldozópap, továbbá Végh Lajos nagybecskereki ügyvéd, az árvaszék által kirendelt ideiglenes gondnok, Kehler Ágost megyei ügyész és Dus Sándor, a törvényszék által kirendelt ügygondnok.

A felek előterjesztései után a bíróság felszólítására a megyei főügyész, valamint a törvényszék által kirendelt ügygondnok kijelentették, hogy a zárlat elrendelését ellenzik, arra semmi szükség nincsen és a Polónyi Dezső ügyfelei által előterjesztett valamennyi kérelem elutasítását kérték.

Megható jelenet volt, mikor Csávossy Elemér báró édes atyja védelmére felszólt.

— Ellenzem, mondotta fölindulástól remegő hangon a fiatal áldozópap, hogy édes atyámat gondnokság alá helyezték s hogy vagyona zárlatot rendeljenek el. Határozottan és komolyan kijelentem, hogy atyám teljesen egészséges s semmiféle elméleti bántódása nincs. Hosszabb idő óta érintkeztem vele az utóbbi időben is soha sem tapasztaltam, hogy a legesekélyebb baja is volna. Legutóbb e hónap 13-án és 14-én beszéltem vele, a mikor pappá szenteltek. Ez alkalommal atyám egész egyházi szertartás alatt jelen volt és onnét az Angol-királynő fogadóba ment. A délutáni órákban nála jártam, megvitattuk, hogyan és mikor fog megjelenni az én első misémen. Nem sejtettük, hogy akadnak emberek, akik még aznap elfogják hurcolni. Meg kell még jegyeznem, hogy az a két nővérem, akik atyám ellen az eljárást megindították, egy nappal atyám elhurcolása előtt kijelentették előttem, hogy milyen boldogok, hogy az én közbenjárásom folytán a családban a béke helyreállt. Ezt közvetlenül a primiciám előtt mondták. Július 15-én, a primiciám napján, közvetlenül a mise megkezdése előtt bátyám jelentette nekem, hogy atyám tegnap este rosszul lett és be kellett szállítani a szanatóriumba. Majd egyik sógorom jött hozzám, s megismételte bátyám közlését azzal, hogy atyám nem normális, a család érdekében a szanatóriumba kellett szállítani. A hír mélyen lesújtott és sok időbe került, míg valamennyire magamhoz tértem s megkezdtem a misét, Csávossy Elemér báró részletesen elmondta még édes atyjának a szanatóriumba való hurcolásának körülményeit, úgy amint atyjától hallotta és amint mi már tüzetesen megírtuk.

Csávossy Elemér után a bíróság meghallgatta Végh Lajos dr. nagybecskereki ügyvédet is, akit az árvaszék ideiglenes gondnokul rendelt ki. Végh Lajos dr. elmondotta budapesti eljárásának részleteit úgy, a mint azt már megírtuk. Elmondta, hogy huszonegyedikén a nap legnagyobb részét Csávossy Gyula báró társa-

ságában töltötte vele huzamosabban beszélgetett utasításokat kapott tőle a gazdaság vezetésére és a fizetésekre nézve és a beszélgetés alatt meggyőződött arról, hogy Csávossy Gyula báró egészen normális. Végh Lajos ideiglenes gondnok a legenergikusabban szállt sikra Csávossy Gyula báró kiszabadítása érdekében, holott a tíz milliót meghaladó vagyon kezelése tetemes anyagi haszonnal kecségtette.

Krasznay törvényszéki bíró, aki a tárgyalást mindvégig a legnagyobb objektivitással vezette, közölte a felekkel, hogy a bíróság legközelebb fog dönteni a zárlat dolgában. A gondnokság alá való helyezés kérdésében augusztus 5-én lesz a tárgyalás.

Apagyilkosság

önkivületben.

— Nem helyezik vád alá. —

Távirati tudósítás

Nagyvárad, július 22.

Néhány nappal ezelőtt hírt adtunk arról a rémes, megrázó drámáról, amely a biharmegyei Bajj község lakosságát még most is izgalomban tartja. Kővágó Sándor, egy 19 éves fiú, tifuszos deliriumában agyonlőtte a saját édesapját és puskatussal szétverte a fejét. A vizsgálóbizottság tegnap délután tartotta meg a vizsgálatot a véres bűnyben.

A nagyszalontai járásbíró vizsgálobizottsága tegnap délután 3 órakor érkezett a véres esemény színhelyére. Gyenge Béla vizsgálóbíró, Goldmann Herman dr. és Szathmári Lajos dr. orvosok szállottak ki a helyszínen. Kővágó Károlynak, a megölt hentesmesternek a felesége napok óta nem alszik, sir és egyre azon r. t. teg, hogy most már a fiát is elveszíti a férje után.

— Fölakasztják szegényt! bizonyos, hogy fölakasztják!

Az orvosok, sőt a vizsgálóbizottság tajai is alig tudják lecsöndesíteni. A dráma színhelye egy két ablakos, csinos, fehérre meszelt ház a bajji református templommal szemben, tiszta virágos udvar mögött. A gazdag hentesmester, még élt, nagyon vigyázott a házatájára és a jóhírére. A vizsgálóbizottság a bajji jegyzővel együtt lépett be az utcai szobába, ahol még érintés nélkül láthatók a gyilkosság nyomai.

Még most is egymással szemben áll a két ágy. Az azonban aligha esik a modern higiénia szabályai szerint, hogy a gyilkos, halálos beteg fiú most is a véres, föltörletlen, fertőtelenítetlen ágygyal szemben agonizál a fekvőhelyén. Elképzelhető, milyen borzalmas ébredés lenne a szerencsétlen fiúnak, ha elhagyná a jótékony delirium és ő a véres látnivalókból egyszerre megtudná, mit követett el. Szerencsére a gyilkos fiú a véres, borzalmas tett óta folytonos önkivületben fetreng az ágyán.

A virágos udvarba egy asztalt tettek, azt letakarták fehér lepedőkkel. Ott történt meg a boncolás. Míg az orvosok a fejcsontokat emelgették széjjel az anya odabent a szobában fia ágyára borulva sirt.

Kővágó Károly izmos, egészséges ember volt. A boncolás megállapította, hogy közvetlen közelből lötték le, a lövés hátulról lökte be a tarkóját s a serétes töltés széjjelroncsolta az agyvelőt, úgy, hogy az alvó embert álmában érte a szörnyű halál. A fehér velőben megtalálták a seréteket, az orrban a fojtást, ami azt bizonyítja, hogy a puszkacsó szája a lövéskor egészen a fejét érte. A boncolás után tanukihallgatások következtek, amelyek szerint apa és fiú a gyilkosságot megelőző napon sokat pörlekedtek, de a fiú akkor olyan rosszul

volt, hogy többször elvesztette eszméletét és félrebeszélte.

A beteg fiut nem lehetett kihallgatni. A hatósági orvosok azonban megállapították, hogy az apagyilkos fiúnak súlyos tifusza és tüdőgyulladás van. *Gyilkos tettét minden valószínűség szerint lázas önkivületi állapotában követte el.*

Az orvosi vélemény alapján most az apagyilkosság ügyében elejtik a vádat és megszüntetik az eljárást.

Jekelfalussy Lajos meghalt.

Távirati tudósítás.

Arad, július 22

Jekelfalussy Lajos volt honvédelmi miniszter ma reggel meghalt, birtokán Lontón. Halála nem volt váratlan. A rendkívül rokonszenves katona, a koalíciónak volt honvédelmi minisztere, már régtől beteg volt s állapota két hét előtt súlyosra fordult.

Elhunytának hirtelen tíz óra tájon érkezett a képviselőházba s osztatlan részvételt keltett. A politikától teljesen elvonultan élt lonti birtokán, a gazdálkodásnak szentelve minden idejét. Miniszterkorában vesebajjal küzdött s valószínű, hogy ez a baj okozta, még elég fiatalon, halálát.

Katonai szolgálatát a magyar honvédségnél kezdte. 1872. február 1-én főhadnagygyá lett a 40. honvédszászlóaljnál. 1877-ben első osztályú századosná lépett elő, majd pedig a honvédelmi minisztérium első osztályához osztották be. 1883. május 1-én őrnagygyá lett. 1886-ban „jekel- és margitfalvi“ előnevet kapta. Még ugyanabban az évben a honvédfőparancsnokság második segédtisztje lett. 1877-ben alezredessé, 1890-ben pedig ezredessé, lépett elő. 1891—92 években mint első segédtiszt szolgált a honvédfőparancsnokságnál. 1892-ben a szatmári 12. honvédszázados parancsnokává nevezték ki, egy évvel később pedig a III. osztályú vaskorondet kapta. 1894-ben a debreceni honvédszázados élére állították, 1896. májusban pedig vezérőrnagygyá nevezték ki. 1897-ben Vilmos német császár a porosz II. osztályú korona-renddel tüntette ki. 1899-ben ideiglenesen a székesfehérvári V. honvédkerület parancsnokává, április 10-én a közös hadügyminisztériumban osztályfőnökké, november 1-én pedig altábornagygyá nevezték ki. 1902-ben megkapta a Lipót-rend lovagkeresztjét. A koalíciós kabinetben a honvédelmi miniszteri tárcát vállalta el.

A képviselőház mai ülésén Návay Lajos elnök meleg szavakban emlékezett meg Jekelfalussy Lajos haláláról. Kifejtette, hogy hazafias gondolkodású katona volt, lelkes hiva nemzetének, aki a trón és király iránt való tiszteletet össze tudta egyeztetni a nemzet iránt tartozó kötelességével. Az ellenzék zajos helyesléssel kísérte Návay szavait s a Ház elhatározta, hogy az elhunyt özvegyéhez részvét-táviratot intéz.

Az elhunyt temetése hétfőn délután fél négy órakor lesz Lontón. A temetésen a kormány is képviselteti magát. Hédvárosy Károly gróf miniszterelnök Jekelfalussy Lajos család-jához a magyar kormány nevében megleghangú részvét-táviratot intézett. Részvét-táviratot küldött azonkívül Hazai Samu honvédelmi miniszter a saját nevében is és a táviratban mély fájdalommal fejezi ki elődjének elhunytán. A honvédelmi minisztérium az egész honvédség nevében fejezte ki részvétét.

Elégtétel Aradvárosának.

— Kintzig Bélát mégis szanatóriumba szállítják. —

Távirati tudósítás.

Arad, július 22.

Az a közigazgatási konfliktus, amely Kintzig Béla szanatóriumba szállítása körül Gömör-megye és Aradváros között keletkezett a belügyminiszter beavatkozása folytán hamarosan elintéződött s a belügyminiszter rendelkezésében Aradvárosának teljes elégtételt szolgáltatott.

Megirtuk lapunkban, hogy Joó Béla árvaszéki ülnök Fonet Gyula gömörmegyei főjegyző elutasító magatartása miatt sürgőnyileg panaszt tett a belügyminiszternél. Sőt az aradi árvaszék tegnapi ülésén megdöbbenve vette tudomásul, hogy egy társtörvényhatóság nyílt törvénysértéssel akadályozta meg Aradváros árvaszékének és a közigazgatási bizottság gyámügyi felelőviteli albizottságának egybehangzó határozatait és elhatározta, hogy sürgősen újabb panaszt tesz a belügyminiszternél. Erre azonban már nincs szükség, mert a miniszterelnök időközben táviratilag elintézte a konfliktust. Meghagyta a gömörmegyei alispáni hivatalnak, hogy az aradi árvaszéki és gyámhatósági határozat végrehajtását ne akadályozza meg, hanem ellenkezőleg utasítsa az illetékes főszolgabíró, hogy a határozat végrehajtására szükséges fegyveres erőt is bocsássa az elmebeteg átszállítására kiküldendő bizottság rendelkezésére.

A belügyminiszter távirata szó szerinti a következő:

Alispánnak Rimaszombat. Kintzig Béla gondnokolt elszállítása kérdésében küldött távirati jelentésére értesítem, hogy miután a gondnokolt elszállítása végett Aradváros árvaszéke részéről kiküldött ülnök egyidejű távirati jelentése szerint is a gondnokolt elhelyezése két egybehangzó alsófoku gyámhatósági határozattal rendeltetett el és így az 1902. XX. t. c. 8. szakasza értelmében a felülvizsgálatali kérelem a határozat végrehajtását nem akadályozhatja és mert özvegy Kintzig Ferencné által egyidejűleg ugyancsak ide közvetlenül benyújtott folyamodványában és pedig a gondnokolt elszállítása végett a helyszínen szintén megjelent Kintzig Géza gondnokkal szemben a végrehajtás felfüggesztése iránt előterjesztett kérelme a gondnok törvényes képviselői jogára való tekintettel itteni intézkedés alapjául ez idő szerint nem szolgálhat, ennél fogva az árvaszék és gondnok törvényes felelősségére folyamatba tett végrehajtási eljárás elé akadályt górdítani törvényszerűen nem lehet, erről Joó Béla Aradvárosi árvaszéki ülnök és Kintzig Géza gondnok is megfelelően értesítendők. Belügyminiszter.

E távirat intézkedése alapján Fonet Gyula dr. Gömörvármegye helyettes alispánja a következő határozatot küldte az illetékes rimaszécsi főszolgabírónak.

Határozat. A magyar kir. Belügyminisztériumnak ezen rendeletét hiteles másolatban és Arad szabad kir. város közigazgatási bizottságának 398—911. sz. k. i. b. sz. véghatározatát hitelesített másolati alakjában visszavárolag, azzal a szigorú utasítással adom ki Rimaszécsi jbl. főszolgabírónak, hogy úgy a hivatkozott miniszteri rendeletet, valamint ezen határozatot haladéknélkül közölje, illetve kézbesítse özv. Kintzig Ferencné szül. Kintzig Ilona jánosi-lakosnőnek.

Egyszeremind figyelmeztesse özv. Kintzig Ferencné szül. Kintzig Ilona jánosi lakosnőt,

ugy is mint seprősi Paikert Henrikné szül. Kintzig Luiza érdektársának megbízottját, hogy a már hivatkozott rendelet és véghatározat intézkedése alapján, a nála elhelyezett és gondnokolt Kintzig Béla Aradváros árvaszéki kiküldöttének Joó Béla árvaszéki ülnöknek, Kintzig Géza gondnoknak, Kapdebó György dr. városi tiszti orvos és Issekutz László dr., mint az elmebeteg volt kezelő orvosából alakított és az elszállításra utasított bizottságnak azonnal kiadandó.

Ezen intézkedésem kapcsán azonban határozott kifejezést kívánok annak adni, hogy a gondnokolt Kintzig Béla elszállítására vonatkozó végrehajtási eljárás egész folyamából eredhető összes törvényszerű felelősség, kizárólag Joó Béla Arad városi árvaszéki ülnököt és Kintzig Géza gondnokot fogja terhelni.

Végül utasítom jbl. főszolgabíró, arra is, hogy megnevezett kiküldöttek megjelenése esetén és előterjesztendő kérelmekhöz képest, amennyiben a kiadás ellen özv. Kintzig Ferencné szül. Kintzig Ilona jánosi-lakosnő akadályokat górdítene, nevezettek a szükséges karhatalmi támogatásban haladéknélkül részesíteni ne késsék.

Ezen intézkedésemről Joó Béla aradvárosi árvaszéki ülnököt és Kintzig Géza aradi lakosokat haladéknélkül értesíteni rendelem.

Rimaszombat, 1911. évi július hó 20. án. Az alispán szabadságon: Fonet dr. vm. főjegyző.

Ugy a belügyminiszter táviratának, mint az alispánhelyettes határozatának másolatát ma kézbesítették Joó Béla árvaszéki ülnöknek, aki az árvaszék ma délelőtt tartott ülésén el is referálta az ügy újabb fejleményeit. Az árvaszék örömmel vette tudomásul, hogy a belügyminiszter fényes elégtételt szolgáltatott Aradvárosának és megbizta a Jánosiban járt bizottságot, hogy a jövő hét hétfőjén ismét utazzék el Jánosiba és Kintzig Bélát most már ha kell, karhatalommal is szanatóriumba szállítsa.

Az elnök levele.

— Hány mellényre telik Taftnak? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Newyork, július 22.

Az amerikai lapok közlése nyomán megírtuk mi is, hogy William H. Taft, az Egyesült Államok elnöke június 8-án résztvett azon a lakomán, melyet a Union League Club, az amerikai sajtószövetség rendezett és a melyen William Berri brooklyni laptulajdonosnak az unokája, a nyolc éves kis William belépett az elnök levésébe. Az eset úgy történt — az akkori híradások szerint — hogy a kis Williams, aki egészséges aranyos kis fiú a vendégek között közről-kézre járt és csókolta, becézgette őt mindeki.

Mikor a kis William nagynevű druzsájához, a hatalmas termetű Taft-hoz ért, az felállította őt az asztalra, hogy elmondja azt a verset, melyet az elnök tiszteletére betanult. Az asztalon való elhelyezkedés közben azonban a kis William lámpalázt kapott és az asztal helyett a nagy William levésébe lépett. A leves végigömlött az elnök díszes mellényén. Az elszörnyűködés kiáltása morajlott végig egy pillanatra, de a következő pillanatban már mosolygóvá váltak az arcok s valóságos tapsvihartört ki, mikor az elnök magához ölelte a kis Willit és így szólt hozzá:

— Nincs semmi baj, édes kis fiam. Még telik egy más mellényre is a mostani helyett. Mellény van sok de William Berri II. csak egy van.

Ezt a kis tirt leközlötték az összes amerikai lapok. És valóságos bonyodalom keletkezett a nagy William levele és a kis Willi lába körül. Kiderült ugyanis, hogy az egész történet kacsa, hogy egy élelmes, humoros kedélyű hírlapíró találta fel a nyári forróságban eltikkadt emberiségnek. Kacsáról lévén szó, mi sem természetesebb, hogy annak előnyeit az öreg William Berri igyekezett kihasználni, aki mint tapasztalt újságíró ért ahoz, hogyan lehet az ilyen helyzeteket ügyesen és okosan kiaknázni.

Az idősebb Berri tehát tovább szötte a leveles-históriai meséjét és levelet írt Charles D. Hillesnek, az elnök titkárjának, melyben arra kérte a titkárt, hogy cáfolja meg az egész történetet. Mi sem természetesebb, hogy az udvarias elnök azonnal levelet menesztett az öreg Berrinek. Szólt pedig ez a levél eképen:

Kedves Berrim! — Mer. Hilles mutatta nekem az Ön levelét, és én valóban boldog vagyok, hogy megerősíthetem Önnek azon állítását, hogy az Ön unokája, William Berri nem lépett be a levesembe azon ebéd alkalmával, melyet a Union League Club rendezett június 8-án. Az igazság az, hogy levelet egyáltalán nem szolgáltak fel. William H. Taft.

Igy törpült szürke valósággá az az élelmes csiny, mely egy szellemes újságíró agyában fogamzott meg. Kár volt az öreg Berrinek bolygatni a dolgot, mert bizonyára akadt volna poéta, aki megverseli a történeteket s úgy emlékezett meg Taft-ról, mint nagy gyermekbarátról. S ez is valami.

Tisza István otthon.

A geszti Tuszkulánom.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Geszt, július 21.

Tisza István gróf Gesztre utazott. Egy hetet ott tölt, aztán Pöstyénbe megy, hogy kuráját megkezdje. Tudósítónk a következőkben elmondja, hogyan él a gróf otthon Geszten.

Minden reggel négy órakor — akár szerke esik is — kilovagol. Kedvenc paripája, „Sulla“, a hatmarkos sárga kanca röpi a tanyákra. A gróf délig lovagol a radványi erdőbe. Ritkán másfelé. A radványi erdő sűrűjét nagyon szereti Tisza István. Órákig elsétál a szálás tölgyek között és sok beszédére készül már itt a rengeteg sötétlombu fái alatt.

Ha vendége van a kastélynak, nem mozdul el hazulról. Leginkább Zeyk és Bethlen grófok, Tisza Kálmán vagy Sándor János családja időznek Geszten s néha Bölöny Józsefék is átrándulnak a szilasi pusztáról. Tisza István ritka szeretettel foglalkozik a gyereknéppel. A geszti földesur este tíz órakor már ágyba tér, hacsak vendég nem áll a házhoz. Olyankor a vendégszerető házigazda, ha úgy fordul, reggelig is ébren marad. Leginkább a kártyasztal mellett, a pipázóban, De bár ismer minden játékot és a legádázabb rosszakarattal sem lehet paccernek nevezni, nem vesz kártyát a kezébe.

Napközben sűrűn keresik a kastélyban geszti, ugrai, zsadányi, okányi atyafiak. Apró instanciával jönnek, protekciót hajszolnak, egy sor írást miniszterhez, államtitkárhoz. Az öreg Lajos, az inas jelenti be nagy dobogva a látogatók s nem kopogtatott még senki hiába. Tisza István mindenkit fogad házában. Ma is emlegette még amikor egy pénzügyőr kért sürgős audienciát a kegyelmestől, aki miniszterelnök és pénzügyminiszter volt akkoriban:

— Na, mi ujság, szemléz ur? — fogadta

jókedvűen Tisza — mikor emelik már a szeszadót?

A szegény kis finánc öltöztetett a hatalmas előtt s ijedten hebegte:

— Kegyelmes uramnak alázatosan jelentem... jelentem alázattal... nagy baj történt. A pálinkafőző üstről lerágták az egerek a hivatalos pecsétet...

— Tyü, az bizony baj! Hol történt?

— Itt történt, kegyelmes uram, a geszti uradalomban.

— Hm... Itt... kutyateremtette. Hát tudja, barátom mi a kötelessége?

A szemléz hol sápadt, hol pirult:

A törvény szerint alázatosan jelentem kegyelmes uram, jelentést kell tennem. De miután... minthogy... mivel nagyméltóságod... Ökegyelmessége a magyar királyi...

Tisza István mosolyogva tette le a szivarját s kezet nyújtott a megrémült fináncnak:

— Ja barátom, hogy én vagyok véletlenül a pénzügyminiszter, az egerek sem respektáltak és azt a törvénynek sem szabad respektálnia.

Igy történt meg, hogy a nagyváradi pénzügyőri biztos megbírságotla Magyarország fináncminiszterét.

Hiu öngyilkosjelölt.

— A rendőrfogalmazó felesége. —

Távirati tudósítás.

Budapest, július 22.

Revolverlövés dördült el tegnap este kilenc óra táján a Császárfürdő kerti vendéglője előtt. A park zsufolva volt forróságtól meggyötört pestiekkal. Valóságos pánik keletkezett. A hűsölők felugráltak a székekről és a padokról, mindenki a platánsor felé futott, mert onnan hangzott a lövés. A platánok alatt egy karsu, rendkívül elegáns és feltűnően szép hölgy feküdt a fűben, eszméletlenül, keztyűs kezében egy csöpp baby-revolvert szorongatott. Fehér alj, fehér csipkebluz volt rajta és pirosrózsás zsirardi kalap. Rögtön padra fektették; a vállalkozóbb szellemű urak a szép öngyilkost szóval igyekeztek eszméletre téríteni. Nem használt. Egyszerre feltűntek a mentők, akik a férfi közönséget elparancsolták és hozzáfogtak a revolvergolyó felkutatásához. Először a könnyű csipkebluzt nyitották fel, aztán a fűzöt, de sehol sem akadtak a golyó nyomára. A hölgy sértetlen volt. Végre az egyik orvos diadalmasan kiáltott fel:

— Megvan a golyó!

És valóban. A menyecskének páratlan szerencséje volt. A golyó feltépte a bluz végét, a fűzbe hatolt, de az egyik halcsontban megakadt, széjjelroncsolta a halcsontokat és meglapult a fűz szegélyében. Ezalatt szegényke nem tért eszméletre. A mentők egy árva szót sem tudtak belőle kivenni. A 1073. számú rendőr megvizsgálta a hölgy ridiküljét: százhuszonnyolc korona ötven fillér, egy ezüst fedeltű tűkör, két kis zsebkendő és egy fűzet villamos jegy volt benne. Egyéb semmi. A személyazonosságát a tárgyakból Scherlock Holmes sem tudta volna megállapítani...

A mentők — mit tehettek volna egyebet! — a Rókusba vitték az öngyilkost. Tíz óra táján értek oda. Alig fektették le, a szép asszony magához tért és — keservesen sirni kezdett. Aztán az ápolónőhöz fordult:

— Kedves testvér, — mondta — tűkről adjanak, rendbe akarom hozni a frizurámat.

Az öngyilkosságról nem beszélt. Elfelejtette. Tizenegy órakor egy alacsony termetű barna férfi jelent meg a kórházban és szó nél-

kül elvitte a Császárfürdő fantasztikus öngyilkosát.

A titokzatos hölgy Schiffler Ferenc rendőrfogalmazó felesége. A kórházból egyfogatu bérkocsin Peterdi-utca 5., második emelet 12. ajtószám alatti lakásukra hajtottak. Schiffler Ferencné fiatal házas. Az utóbbi időben nagyon ideges volt. Valószínű, hogy ezért lett öngyilkos. Ma reggel a szép asszony korán távozott hazulról. Egy orvos társaságában. Azóta nem tért vissza.

Mennyit érnek az aradi házak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

A polgármester szokásos évi jelentéséhez a városi ügyosztályok és hivatalok már szállítják az adatokat és jelentéseket. Most készült el a városi adóhivatal jelentése, amely annyiban is nevezetes, mert az első évi jelentése Aradváros adóhivatalának, amelyet az eddigi adóügyosztályból szerveztek át.

Az adóhivatal terjedelmes és részletes jelentése számos érdekes adatot tartalmaz. Meg tudjuk belőle, hogy az állami egyenes adó 1910-ben hat százalékkal emelkedett az 1909. esztendőhöz képest. Az összes adóösszegekben több volt az 1910. évi bevétel, csak a tőkék és járadékok után fizetett adó csökkent 7300 koronával. Összesen 1,170,713 korona egyenes állami adót szedett be 1910-ben a városi adóhivatal, míg 1909-ben csak 1.102.275 koronát.

Az egyes adónemek emelkedésének okát a városi adóhivatal ezekben állapítja meg: A földadónál az emelkedést, az ideiglenesen földadó alól mentes szőlőterületek új adókötelezettsége okozta. A földadó azonban lassan meg fog csökkenni, mivel a házhelyként felosztva beépült és udvar céljára szolgáló terület a földadó alá többé nem esik és a külterületeknek a város belső részéhez csatolása révén mindig újabb földek lesznek házparcellákká. A házbéradó emelkedésének pedig az az oka, hogy a házbéradó utolsó megállapítása 1907. év végén történt és az 1909. év végéig a házbérek jelentékenyen növekedtek, másrészt azonban az állami házbéradó alól ideiglenesen mentes épületek is adókötelesekké váltak.

Rendkívül érdekes az, amit a jelentés a kereseti adókról mond. Igy az I. osztályu kereseti adó emelkedését az okozta, hogy a házi cselédek, az ipari, irodai nő-alkalmazottak, a 80 koronánál kisebb fizetéssel bíró szellemi alkalmazottak és az önálló nő-iparosok száma növekedett, míg ezzel szemben az önálló férfi-iparosok száma csökkent.

A II. osztályu kereseti adó az ingatlan tulajdonosának szaporodásával lett több, ami azt mutatja, hogy a városban a beépítések, spekulációk révén megosztódnak, több tulajdonos kezére kerülnek a nagyobb telkek. A III. osztályu kereseti adó növekedését főként a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagjainak folyósított jutalékok eredményezték. De emelkedett a IV. osztályu kereseti adó is, ami arra vall, hogy a magánalkalmazottak illetményeit is emelték a folytonos drágaságra való tekintettel. Ha ezekhez hozzávesszük még azt, amit a jelentés a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokról mond, megállapítván, hogy azoknak főként a pénzintézeteknek üzleti eredménymérlege igen kedvező volt és a magasabb nyereségnek megfelelőleg növekedett az adóalap is. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok száma is szaporodott, a meglévőeknek pedig az alaptőkét emelték, ha tehát mindezt figyelem-

mel olvassuk, kicsiben, de hű képét kapjuk Arad nagyarányu, különösen ipari és vállalati tekintetben hatalmas fejlődésének.

Az adóhivatal elárulja azt is, hogy mit érnek a hivatalosan megállapított jövedelem alapján az aradi földbirtokosok és háztulajdonosok ingatlanai. A város belső területén és határában levő földek és házak becsértéke összesen 60,80597 korona. Ebből az összegből 55,902.858 korona házak értéke és mindössze 4,907.734 korona a földeké. Az ötvenöt millió értékű aradi házak összes tiszta házbérlőjévé 3,726.817 koronát tett ki. Természetesen ebben a becslésben nincsenek benne az adómentes épületek, valamint természetes dolog az is, hogy a tényleges forgalmi érték jóval nagyobb az ötvenöt milliónál.

A községi pótdáról nem az adóhivatali jelentésből tudjuk meg, hogy az 79% volt, de azt már a jelentésből tudjuk meg, hogy ezen a címen 1.002.381 kor. folyt be a város pénztárába. A városnak nem csekély jövedelme volt az átírási díjakból. Az előző három év átlaga alapján 45.000 koronát irányoztak elő 1910-re, de tényleg 85.734 koronát vettek be, ami szembeötlő emelkedés. Okát a nagyobb mérvű parcellázásokban és az ingatlanok értékének általános emelkedésében lehet találni. Összesen 984 ingatlan cserélt gazdát a múlt évben (1909 ben csak 702) és ezeknek az ingatlanoknak a hivatalos becsértéke összesen 8.573.490 kor. volt.

SPORT.

Országos atletikai viadal Aradon.

Tévirati tudósítás

Arad, július 22.

Vasárnap délután fél 4 órakor zajlik le az Aradi Atletikai Klub Török Gábor-utcai sporttelepén az Aradi Testgyakorlók Körének első idei országos atletikai viadala.

A viadal előreláthatólag elsőrangú sportélvezetet fog nyújtani Aradváros sportközönségének. A viadalon résztvesznek a Budapesti Ferenvárosi Torna Klub, Budapesti Csepeli Atletikai Klub, Egyetértés Sportklub, (Budapest.) Szegedi, Temesvári, Kassai, Magyaróvári, Aradi A. K., és a rendező Aradi Testgyakorlók Köre, összesen 54 atlétával, közöttük számos többszörös bajnok, többek között: Pakszian Péter Bac., a temesváriak kitűnő atlétái, Ujlaki, Kleiszer, Nagy, Belu, Riesz és a kassai kiváló magasugró felsőbüki Nagy Miklós, a szegedi Kéri, továbbá a Nagyikindai Atletikai Klub legjobbjai, az Aradi Atletikai Klub többszörös bajnokai Valerián, Alt János, Neidenbach, Szigethy, Steinhubel, Nagy Sándor, és a Testgyakorlók részéről Kiss, Mészáros, Mezőfalvy, Duffner, Bukovinszky, Knizse, többszörös bajnokok s ezenkívül számos olyan atléták indulnak még, kik nem egy országos kerületi versenyen nyertek már első díjakat. Minden egyes számon nagy mezőnyök lesznek, a 100 yardos síkfutáson 3 előfutám lesz, s így előre még tippelni sem lehet a nevezésekre, a pesti és vidéki futók képességeit nem ismerjük. Súlydobás (junior) itt hét induló közül előreláthatólag a kitűnő formában levő temesvári Riesz birtokába jut. Gerelyvetés közepén fogással kilenc induló, e szám babérvját a temesvári Ujlaky, ki e téren bajnok is, fogja learatni. Diskoszvetés (handikap) 12 induló, itt minden esetre a handikapelésektől függ minden, lehet, hogy a győztesek csak centiméterekkel maradnak el egymástól, így előre tippelni nem lehet. Távolugrás (junior) 10 induló, itt legtöbb esélye Törökfalvynak van, bár a Fővárosi Payet, Fie. formáját nem ismerjük. Magasugrás 6 induló, a kassai felsőbüki Nagy Miklós erős ellenfele lesz az AAK. kiváló magasugróinak s így valószínű, hogy az első díj Neidenbach és Nagy között fog eldőlni.

3 angol mértföldes síkfutás Délmagyarország bajnokságáért, itt összekerülnek Délmagyarország legjobb távfutói a tavalyi bajnok Bukovinszky ismét jó formában van, bár az idén erős ellenfelei lesznek Kiss, Knizse, Belu és Nagy Sándor és nincs kizárva, hogy a tívon egyik vagy másik

meglepetést fog csinálni (10 induló). 1/4 angol mértföldes síkfutás Délmagyarország bajnokságáért 9 induló, erre a számra a Nagyikindai AK. remek kiviteli és értékes tiszteletdíjat küldött a rendező egyesületnek. Itt szintén Délmagyarország bajnoki címeért állanak sorompóba a legkiválóbb kerületi atléták, Mészáros a jelenlegi bajnok kitűnő formában van és minden igyekezetével azon lesz, hogy a bajnoki címet továbbra is megtartsa.

5 km. gyaloglás, 5 induló. Itt a babért a fővárosi Paxián Péter (Bak) fogja elragadni, a második helyért azonban erős küzdelem várható a fővárosi fekete (ESK.) és Spolarits (ATK.) között utóbbi Ujvidéken és Szegeden gyalogolt eredményesen s így a fővárosi atléták erős ellenfelet fognak benne találni.

1 angol mértföldes síkfutás (6 induló) Purgly László ur e számra felajánlott értékes remek tiszteletdíjért. E szám győztese az ATK. kiváló futója Kiss Gyula lesz, ki a magyar bajnokságban csak 2 yarddal maradt el az elsőttől! — 400 méteres staféta 4x100 méter, a Temesvári AK. és az Aradi TK. csapatai között, e két csapat már több ízben találkozott s mindig az ATK. került ki győztesnek, így a temesváriak, mind az aradiak minden erejüket összeszedik, hogy az elsőbbséget megragadják. — A verseny fél négy órakor veszi kezdetét, bár milyen idő is legyen, meg lesz tartva, a közönség részére kényelmes fedett tribün áll rendelkezésére.

Páholy 6 korona, tribün ülés 1 kor., fentartott hely 2 korona, diákjegy 20 fillér. Részletes program a telepen kapható.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Vasárnap délután: Az ezred apja, énekes bohózat. Vendrey és Tapolczay vendégfelléptével. Este: Sztrogoff Mihály utazása, látványosság. Vendrey és Tapolczay vendégfelléptével.

Hétfő: Cigányszerelem, operett. Fedák Sári vendégfelléptével.

Kedd: Cigányszerelem, operett. Fedák Sári vendégfelléptével.

Szerda: Luxemburg grófja, operett. Fedák Sári vendégfelléptével.

Csütörtök: Babuska, operett. Fedák Sári bucsufelléptével.

Péntek: Páholy, bohózat. Vendrey és Tapolczay, a Vigszínház tagjainak és Kardos Andor, a Magyar Színház tagjainak vendégfelléptével.

Sombat: Végrehajtó ur, bohózat. Vendrey, Tapolczay és Kardos Andor vendégfelléptével.

Vasárnap: Deltan Mozgófényképek, bohózat. Vendrey és Tapolczay vendégfelléptével. Este: Sabinnók elrablása, vígjáték. Vendrey és Tapolczay vendégfelléptével.

Hova szerződött?

— Változások a vidéki színészetnél. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad július 22.

A közelgő szeptember a vidéki színészet köreiben az idén nagy változásokat idéz elő. Sok társulatnál cserélődnek maguk az igazgatók is, de a tulajdonképeni nagy változások magában a társulatok kebelében történnek. Az igazgatók közül a következők távoznak és változnak:

Komjáthy János, a kassai Nemzeti Színház direktora végleg visszavonul. Balla Kálmán pozsonyi igazgató társulata teljesen föloszlott, az igazgató nem szervez új társulatot. Farkas Ferenc dr., az ungvár—munkácsi színikerület direktora megvált a vezetésétől. Özvegy Makó Lajosné, a szegedi direktor neve is lekerül a színigazgatók névsoráról. Utóda Almássy Endre lett. Több kerület egészen új kezekbe jut. Szabados László a felvidéki színikerületet kapta

meg, míg Fehér Károly ezentúl az erdélyi második kerületben fog működni. Szilágyi Dezső az erdélyi első kerületben lesz direktor. Patoki Béla dr. a győr—veszprémi, Fűredi Béla a pécsi, Naményi Lipót a dési, Tompa Kálmán az erdélyi harmadik kerület, Márffy Károly dr. a felvidéki, Mezei Béla a délvidéki színikerület igazgatója lesz, ahol azonban Mezei Andor és Békési Lajos lesznek a társai Bányai Lajos, Kerényi Ignác és Radó Béla a kisebb igazgatóságokra kaptak az országos egyesülettől engedélyt.

Az ismert vidéki színészek közül Kende Paula és Körömdi Kálmán a Vigszínházhoz, Asszonyi László és Hajnal Gyurka a Király Színházhoz, Mihályi Ernő és Palásthy Sándor a pozsonyi társulathoz, Nyárai Antal a pécsi színházhoz, Fehér Gyula a szatmári színházhoz, Kassay Károly a debreceni társulathoz szerződött. A kassai társulatnál Hevessy Gusztó és Mariska, Aradon Diósi Nusi és Beregi Sándor dr., Kolozsváron Simon Mariska, Miskolcon L. Batizfalvy Elza és Sinkó Gizella, Debrecenben Deési Alfréd továbbra is szerződésben maradnak. A nagyváradai társulathoz szerződött szeptember elsejétől kezdve Batori Elza drámai színésznő, Ocskay Mihály tenorista, Medgyaszay Jenő tenorista.

Krecsányi Ignác temesvár—budapesti társulatához szerződött az elsőrangú színészek közül Gregus Margit naiva és Vajda Alfréd operabasszus. A direktor főleg Gyenge Annussal dicsekszik, akit a Rákosi színésziskolában fedezett föl. Aradra Nógrádi Malvin és Neográdi Dóra most végzett növendékek, Kassára Herzeg Vilmos operett színész és Bresovszky Ernő énekes bonvivánt, rendező mennek. Szabadkára Szécsi Ferenc énekes-bonvivánt, Kis Cecil szubrett, László Gyula drámai jellemszínész a Magyar Színházról, Harsányi Ilona szende, Tóth Lenke szubrett, Nyárai Sándor tenor, Szabó Gyula komikus, Vásárhelyi Tessa koloratur-énekesnő, Károly Ibolyka és Fűzes Nusi mennek. Pozsonyba szerződött Szécsy Magda szubrett, a Royal-Orfeumtól, Mezey Margit szubrett, Kana Malvin operaénekesnő, Pásztor Ferike koloratur-énekesnő, Somogyi Erzsébet opera-énekesnő, Szomoryné Giza hősnő, Takács Mariska szende. Várnai Janka naiva, Breznay Anna anya, H. Lévy Berta komika, Polgár Károly bonvivánt, Kozma Hugó bariton, Sarkady Vilmos komikus, míg Pécsre Zalay Margit, Szabados Gizé naiva, Juhász Pajor Ágnes, Bakányi Ferenc, Sipos Zoltán, Lóránt Vilmos szerződtek le az ismertebb személyek közül.

* Zalay Margit bucsuja. Négy év előtt még csak mint a színház szépéről emlékeztünk meg Zalay Margitról, ma pedig mikor bucsút mond Aradnak, a legkomolyabb méltatást érdemlő művésznőként távozik. Szép karriert futott be nálunk Zalay Margit. A természet bőkezűségéből szépséget, bájot kapott, a maga ambíciójából pedig az első közé emelkedett. Minden szerepkörben dicséretesen állta meg a helyét. Operett, opera, színmű, vígjáték mind alkalom volt Zalay Margitnak, hogy képességeit érvényesítse. Ritka sokoldalúság, mely mindig sikerrel vállalkozott. Az aradi publikum, mely pedig szívesen hajlik a változatosságra, Zalay Margitot itt működésének egész ideje alatt egyformán szeretetében részesítette és most mikor távozik tőlünk az őszinte szeretet kíséri új otthonába. A bucsu melegsége, szeretetteljes közvetlensége igazolja, hogy mennyi szimpátiát hódított magának Zalay Margit és a Királyban kreált elegáns alakítása sokáig marad nálunk emlékeztetés s szolgál majd összehasonlításokra. Ez volt talán legnagyobb sikerű alakítása és

ebben bucsuzott el Aradtól, sikerének teljességében talentumának még mindig fejlődő időszakában, amikor minden biztosíték meg van arra nézve, hogy Zalay Margit nevével ezután is diadalok kapcsán fogunk hallani. Az aradi közönség változatlan érdeklődése kíséri az idegenbe Zalajt, akiben a szintársulat egyik legkedvesebb és legszerényebb tagját vesztjük. (H. G.)

* Vasárnapi előadások. Vasárnapra a színház a nyári szízon két legnagyobb sikert aratott darabját tűzte ki műsorra. Délután Az erdő apját, ezt a kedves cselekményű vígjátékot játsszák, a főszerepben Vendrey Ferencel, aki nagy tetőzést aratott ebben a szerepben. A másik főszerepben szintén vendég, Tapolczay Dező fog fellépni, akinek ez szintén nagyon jó szerepe. A bohózat eltekintve, hogy délután játsszák, ép oly jó előadásban kerül színre, mint esténként. — Este a minap nagy sikerrel felújított látványos színdarabot, Szigorff Mihály utazását játsszák. A főszerepket szintén a két vendégművész játsza.

* Vendégfellépések. A hét utolsó napjait három vendégszereplés fogja érdekessé és változatossá tenni. A szintársulat felújítja A páholy című pompás bohózatot, amelynek főszerepeiben Vendrey és Tapolczay kívül Kardos Andor, a Magyar Színház tagja is fel fog lépni. A harmadik vendég a bohózat egyik legérdekesebb alakját, Csiz Pepi nőmítátort fogja játszani. Szombaton ugyancsak ez a vendégtrío lép a Végrehajtó ur című bohózatban, amelyet a Leszky-rezsím óta nem játszottak Aradon és amely repriz így bizvást premiérnek is beillik.

* Fedák Sási vendégfelléptel. Fedák négy-szer egymásután lép fel a jövő héten és legújabb szerepeiben fog bemutatkozni a közönségnek. Hétfőn és kedden a Cigányszerelem llonáját játsza. Érdekes Fedák Sárinak az a vállalkozása is, hogy Luxemburg grófját, ezt a par excellence énekbónvivánt szerepet eljátsza. Vendégszereplésünk negyedik estéjén A babuska teli tűz spanyol táncosnőjét játssza. A művésznő hétfőn reggel érkezik meg és délelőtt résztvesz a próbákban.

* Villamos haláltánc. Utoljára mutatja be vasárnap az Uránia-színház azt a páratlan érdességű képet, mely annak bemutatása óta állandó beszéd tárgya a publikumnak. Az Uránia-színház igazgatósága számítva a hétköznapi elégtelt közönség tudásvágyának kielégítésére is, vasárnapra is műsornak tartotta a szenzációs képet, mely egyike a kinematográfia legfeltűnőbb produktumának. A mesteri felvételhez csatlakozik még a teljes műsor, melynek minden egyes száma a legteljesebb szórakozást biztosítja. Páti utolérhetetlen humora a legridegebb nézőt is kacagásra bírja, épp úgy az a bájos hölgy, aki a szoknyasadrág hobortját figurázza ki mesés komikummal. A nagyzerű műsorra külön felhívjuk olvasóink figyelmét.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az autobusz üzem — önálló üzlet. A belügyminiszter ma érkezett leiratával jóváhagyta Aradváros közgyűlésének ama határozatát, a melylyel kimondotta, hogy 37.000 koronáért egy autobuszt és egy nyári carosszériát vásárol. A tanács ennek alapján az autobuszt az aradi Westinghouse automobilgyárban készíteti el. Ellenben a miniszter nem hagyta jóvá a városnak azt a határozatát, hogy az autobusz költségvetését a városi közköltségvetésbe állította be, miután az autobusz vállalat egy külön üzlet s annak jóvedelme csak az üzletre, annak fejlesztésére fordítható.

Aradi hölgyek emelkedő lukszusa.

(Miért megy tönkre az aradi iparos.)

Néhai Salamon Ferenc, a nagy történetíró valamelyik egyetemi előadásán felolvasott egy jelentéktelen oklevelet, valami számadás jegyzékét a XVII századból. Az oklevél adatait gondos és metsző logikájával végig boncolta, hogy hallgatói előtt a mult maradványainak történelmi szempontból való feldolgozását bemutassa. És Salamon Ferenc az elfakult száraz írásból annyit olvasott ki, mint más ember egy kötetből. Szavai nyomán egy egész század élete, lelke, gépezete feltárult. Egy lép — egész történet. Mászóval a tenger egy csöppjében benne van az egész tenger, egy sugárban az egész nap, egy elmeszesedett kagylóban a föld egy egész korszaka.

Most pedig vegyük kezünkbe azt az összeállítást, melyet Aradváros adóhivatala rótt össze a polgármester évi jelentése számára. Olvassuk el figyelmesen a következő sorokat:

Az I. osztályu kereseti adó 1909 ben 41,109 korona volt, 1910 ben 42,146 korona. Az I. osztályu kereseti adó emelkedését az okozta, hogy a házi cseledek, az ipari, irodai női alkalmazottak, a 80 koronánál kisebb fizetéssel bíró szellemi alkalmazottak és az önálló nőiparosok száma növekedett, míg ezzel szemben az önálló férfi iparosok száma csökkent.

Imo egy lap a Salamon Ferenc, vagy a Taine számára, kik az emberi elme bármely csekély töredéke alól kifutnak egy társadalom egész szövetét. Ebből a néhány sorból nemcsak Aradvárosának, hanem a magyar társadalom mai helyzetének több érdekes részlete tárul elő, mely hatalmas harcoló elmének lehetne méltó anyaga. Gyenge készségünkkel mi csak néhány fűfő megjegyzésre szorítkozhatunk.

Az első, ami megállásra késztet bennünket az, hogy a legszegényebb adófizető elem hozzájárulása a közterhek viseléséhez aránylag rövid idő alatt oly tetemesen emelkedik. Igaz, a szaporodás legnagyobb kontingenciát a szegény népcsoportok adták és adják mindenütt. De hogy egy város háztartásában az alatt fekvő rétegeknek ekkorra pénzügyi izzadása lehetséges legyen, az mégis csak megforgatni való dolog. És mikor éppen a városok kiszólásaiban mutatkozó antidemokratikus és antiszociális vonatkozások eszünkbe jutnak, kell, hogy az ember szíve a jogokért kopogtató osztályok mellett melegebben dobbanjon meg. Az adda-nesze törvény mégis csak jobban inog, mint az undulatú földrengés alkalmával a szoba berendezése.

Érezzük-e, hogy Aradváros adóhivatalának ez a száraz listája méltó volna a feministák folyóiratának egy előkelő hasábjaira is? Kitűnt hogy az adóösszegek egy jókora tömegét a kereső nők adják ki szomorú kistáskájukból, kik ha szót kérnek néha a férfiak nyilvános gyülekezetein, a legléghább ércelődések nyilait szenvedik el. A nők mind többen és mind jobban dolgoznak, mialatt az önálló férfi iparosok száma egy iparvárosban elsorvad, az önálló nőiparosok osztálya egyre jobban megduzzad. A társadalmi állapotok egy sajátos kimozdulása rejlik ebben, mely feltétlenül a női szervezkedés jogosultsága mellett bizonyít és jövőre nagy változások születését jelenti. Viszont azonban a tékozlórétegekre is újabb sugár esik. A nőiparosok szaporodása a vagyonos nők emelkedő igényeinek folyamánya. Minden változás szükségszerűség következménye. Ha az iro-

dában állást találó nők az írógépnek és az egyre jobban szaporodó gyors írásbeliségnek köszönhetik kenyerüket, bizonyára a nőiparos azért jut mind több és több munkához, mert a vagyonosabb rétegek asszonyai sok idejüket a divat örült száguldásainak alázatos követésével töltik be. A keserű véru szociológus bizonyára hozzá tenné még ehhez, hogy a férfi és a nőmunkások arányszámának felbillenése a nő munkaerejének könnyebb kiuzsorázhatásán alapszik.

Még egy pár szót arról a kedves humorról, mely a hivatalos irat mondataiból kivigyorog. Hogy az izommunkát nem becsülik meg Magyarországon, régi, elkopott melódia. Az izomtrust kifejezés már nem is kísért a divatos szólások között. Az sem újság, hogy a szellemi munka legnagyobb része is kevés becsületben részesül. — Hogy azonban 80 koronánál kisebb fizetésű szellemi alkalmazottság is lehetséges, arra fájdalom alig gondol az ember és jó, ha hivatalos kiadvány ezt észbe juttatja. Egy kritikus elme elkövetkezendő századokban ebből az adatból borzalmas következtésekre jutna. Nem is jó, ha az ember leül egy ilyen kép mellé, mert a meztelen naturalizmus megzavarja a szemlélődés nyugalmas perceit.

A mi e néhány szerény jegyzetben Arad — az nagyban Magyarország. És a mi e sorokban csak adóügy, az szélesebb pillantásban az egész élet. Hűvös helyeken nyári unalmat köszörülget sok magyar ember; milyen jó dolog volna, ha az élet folyton mutatkozó száraz adalékait a kényelmes pihenésben egy parányi figyelemre méltatná. Megtudni már egy kissé — megjavulni is!

Hajótörés a fiumei kikötőben.

— Egy Ungaro-Croata hajó sajtóságos balesete. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Fiume, július 23.

Különös baleset ért ma a fiumei kikötőben egy utasokkal megtelt kiránduló hajót, amely Abbáziába indult. Az Ungaro Croata társaságnak „Stefania” nevű gőzöse este hét órakor indult Fiuméből Abbáziába. A gőzös tele volt kirándulókkal és Abbáziába tartó utasokkal. Közvetlenül elindulás után történt a baleset.

Hogy a hajó a kikötőt elhagyhassa, egy kis manővrozásra van szükség. A kikötőhelytől a Riva Orientaleig és a Mária Terézia forgóhidig hátrálnia kell a gőzösöknek és csak innen kezdve vesznek ismét egyenes irányt. A Stefania is végrehajtotta ezt a manővert. Amikor a hajó már közeljárt a Riva Orientalehoz, a kapitány parancsnoki hidról szokás szerint leadta az „Előre” jelzést, még pedig kettősen: a gépházba vezető távirón is és a szócsövön is. Ennek ellenére a hajó nem változtatott irányt. A gépek tovább működtek hátrafelé és teljes erővel nekivitték a „Stefániát” a forgóhid kőfalának.

Az összeütközés oly vehemens erővel történt, hogy Stefániának a hátulja teljesen behorpadt, a kormánykészüléke pedig összetört. Az első pillanatban a valóságosnál sokkalta veszedelmesebb kimenetelűnek látszott a baleset, amit a hajó utasai között kitört pánik okozott.

A hajó utasai még legnagyobb részt a fedélzeten tartózkodtak és így szemtanúi is voltak a hajót ért balesetnek. Az összeütközés pillanatában rettenetes rémület vett erőt az utasokon és olyan jelenetek játszódtak le a fedélzeten, mintha „Stefániát” a nyílt tenger kellő közepén érte volna a katasztrófa. Az utasok

rémülten kiáltoztak segítségért, össze-vissza futkostak a fedélzeten, számosan elájultak, többben az összeütközést követő nagy ingadozás következtében hányinger vett erőt. A nagy tolongásban és a hajót ért lökés következtében többen lezuhantak a fedélzetről levezető lépcsőkön és könnyebb sérüléseket szenvedtek. A zavart még fokozta egy pár fejtett utas kiáltozása, akik azt kiáltották, hogy a hajó sülyed. Szerencsére ez nem bizonyult igaznak.

A „Stefánia“ balesetét hamarosan észrevették a partról is és csónakok százai siettek a mentésre, míg a hatóság emberei a pénzügyőri gőzösön mentek a Stefániához. A csónakok sorban elszállították az utasokat, akik azután egy másik hajón folytatták az utjukat Abbázia felé. A Stefániát a kiürítés után elvontatták.

A baleset okát még nem sikerült megállapítani. Nem tudják, hogy a hajó gépésze mért nem vett tudomást az irányt változtató „Előre“ jelzésről. Azt hiszik, hogy úgy a telegráf, mint mint a szócsőkészülék, amely a parancsnoki hidról a gépterembe szolt, elromlott és ezért a gépész nem értette a parancsot.

Asszonyt szöktet a rabbi

— A tisztelendő ur szerelme. —

Távirati tudósítás.

Csaca, július 22.

Három nap óta egy pillanatra sem szűnt meg a táviratváltás a borsodmegyei Szendrő és a határszállás levő Csaca között. Három nap óta a legnagyobb izgalom között él Szendrő erkölcsös lakossága, a nyugalmukból egész kifordultak az emberek, mert olyan esemény történt, amelyet tán még nem látott a világ. A helyettes ortodox rabbi, aki több, mint tizenhárom éven keresztül nagy ékes-szóval prédikált a családi tüzbély szentélyéről és az erkölcsről, három nappal ezelőtt felszedte a sátorfáját, otthagyta a feleségét, öt gyermekét és a szomszéd feleségével, egy károsu, barna asszonykával elröpült Szendrőről.

Ösütörtökön délelőtt egy síró asszony és egy jajgató férfi állított be a szendrői főszolgabírói hivatalhoz. A férfi Schwarz Ábrahám szendrői iparos, az asszony Weiszberger Herman ortodox rabbi felesége, panaszra mentek a főszolgabíróhoz és így airták el a maguk bánatát:

— Békességben és nyugalomban élt a Weiszberger és Schwarz család éveken keresztül. Nem is sejtettük, hogy baj lehet a nagy barátságból és amiről még nem is álmodtunk, az bekövetkezett.

— Ma reggel — mondotta Schwarz arra ébredtem fel, hogy az én szép, jó feleségem eltűnt. Nincs. Amikor reggel megláttam, hogy üres az ágya, megszökött, majd megőrültem a fájdalomtól. De nemcsak megszökött, elvitt négyezer korona pénzt is... Ez szintén nagyon fáj. Kérem főszolgabíró ur, hozassa vissza az én szép feleségemet.

— Mit szóljak én? — siránkozott a rabbiné. A pap elszökik, itt hagyja a feleségét, a gyerekeit, ilyet még nem látott a világ. De kére kell keríteni. Bíró ur az istenre kérem, intézkedjék, hogy tartóztassák le az én Hermanomat, mert nem tudom elviselni a nagy csufúságot.

És a bíró mit tehetett egyebet, mindenféle táviratozott, hogy élve vagy halva tartóztassák fel utjában a szerelmes párt. Estére megjött a távirat Csacáról, hogy a rabbi meg a szerelme odaérkeztek, le vannak tartóztatva, folyik ellenük az eljárás. Szendrőn most nagy izgalommal várják haza a forróvérű Weinbergert, meg a szép Schwarznéét.

De hiába várják. A csacai határrendőrségen Sárkány rendőrfogalmazó ezeket mondotta:

— Tény, hogy Weiszberger Hermant, aki banktisztviselőnek mondotta magát, letartózt-

tatták egy nővel, mert az a gyanu merült föl, hogy utlevél nélkül külföldre akarnak szökni. Ma azonban utunkra engedték őket a Berlinbe utaztak. Azt adták elő és ezt iratokkal is valószínűvé tették, hogy valóféltben vannak és a valóperük gyors lefolyása érdekében mennek külföldre. Miután semmi törvényes ok nem volt a fogvatartásukra, szabadon engedték őket.

A rabbi és a szerelme tehát kisiklottak Ábrahám mester és a szép rabbiné karmai közül és aligha lesz olyan szerencsétlenségük, hogy még egyszer rendőrkézzre kerülnek.

Ujabb földrengés Kecskeméten.

(Első közgyűlés a katasztrófa óta.)

Távirati tudósítás.

Kecskemét július 22.

Éjjel egynegyed 2 órakor zugó morajjal, jól érezhető földrengés volt. A rengésre sokan álmukból fölédtek és a lakosság el-lepte az utcákat. A rengés az udvarokban is érezhető volt, ahol munkások aludtak. Reggel hat órakor újra kisebb rengés volt érezhető.

Az általános nagy kőművesmunka tulajdonképpen ösütörtökön kezdődött. Uj építkezésekről, illetve a teljesen lerombolt házak új-építéséről ma még szó sem lehet, az ingatlanok agyon vannak terhelve, a házak értéke ma Kecskeméten jelentéktelen s aki megropant és használhatatlan házát újjá akarja építeni, az várja az állami kamatmentes kölcsön megszavazását, folyosítását. A kérvények a segítőirodához naponként százával érkeznek és jellemző a lakosság végtelen szerénysége, hogy kamatmentes kölcsönért folyamodik és nem adományért, hogy hajlékot építhessenek. A hatóság maga igyekszik a rögtöni segítségre szorult családokat fölfedezni és segítségben részesíteni. A városi tanács házról-házra küldött hirdetőmennyel hozta a lakosság tudomására, hogy földrengés okozta kárt az e célra föllállított irodában bármikor szóval és írásban bejelentheti. A budapestvidéki pénzügyigazgatóság Kecskemét város területére az adóhátralékok behajtását teljesen fölfüggesztette. A kihágási ítéletek végrehajtását a rendőrfőkapitány egyelőre szintén megszüntette, természetesen figyelemmel az elvülésre. A zsinagóga gömbjének leszerelésével még mindig igen sok baj van. Egy budapesti ácsmestervállalta el a veszedelmes munkát, de pénteken este megakadt, mert nem kapnak munkát a nyaktörő munkára. Sok ajánlat érkezik hazai és külföldi cégektől földrengésmentes házfalak és tetők építésére.

Kecskemét város törvényhatósága ma délelőtt tartotta Ráday Gedeon gróf főispán elnöklésével közgyűlését. A főispán megnyitó beszéde után Sándor főjegyző felolvasta Kada polgármesternek a földrengésről szóló jelentését, mely részletesen beszámol a katasztrófáról. Indítványozza a jelentés, hogy a közgyűlés szavazzon köszönetet a katonai hatóságnak, valamint mindazoknak, kik pénzügyi adományokat tettek a károsultak javára.

Mészáros János bizottsági tag méltatta a jelentést és indítványozta, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvben fejezze ki köszönetét a polgármester, a városi tanács, a rendőrség, a mérnöki hivatal és az utászok iránt. A közgyűlés az indítványokhoz egyhanguan hozzájárult.

Kecskemétről jelentik: A városi törvényhatósági bizottságnak mai ülésén Kada Elek a várost ért pusztulással kapcsolatosan mondott beszédében megemlékezett Horváth Mihály képviselőnek a pusztulásról elmondott parlamenti beszédéről és kiemelte azt, hogy

menyivel méltóbb volt az a várost ért szerencsétlenséghez, mint Hock Jánosé a város másik képviselőjéé. A városi bizottsági tagok a polgármester kijelentéseit élénken helyeselték és abcugolták Hock Jánost.

Ma érkezett meg a károsultak részére az első papi adomány, amennyiben Glatfelder Gyula csanádi püspök ezer korona segílyt küldött.

A honvéd kerületi parancsnokság ma értesítette a várost, hogy augusztusban lesznek a honvédek fegyvergyakorlatai és azért a város a bevonulók elszállásolásáról gondoskodik. A polgármester ez ellen táviratilag tiltakozott a honvédelmi miniszternél, mert hiszen a lakosság jó része is fedél nélkül van.

A műszaki vizsgálóbizottság ma megvizsgálta a megrongált középületeket és konstataulta hogy a nagy templom tornyait az erkélyig, a piarista épület tornyát pedig teljesen le kell bontani.

HIREK.

Letartóztatták a galíciai

helytartó fiát?

— Lopással és erkölcsstelen merénylettel vádolva. —

Távirati tudósítás.

Troppau, jul. 22.

Troppauból táviratozzák: Két hallatlanul merész merénylet, melyet tegnap két előkelő család leányai ellen intéztek példátlan merészséggel, az egész városban nagy izgatottságot keltett.

Tegnap délután négy és öt óra közt Fortwangler birodalmi tanácsos házába erőszakkal behatolt egy elegánsan öltözött fiatal ember, s a tanácsos husz éves lányára rohant. Fojtogatni kezdte, majd hátrakötötte karjait, száját egy kendővel bekötötte, s erőszakot követett el rajta. Ezután felkutatta az összes szobákat s elmenekült anélkül, hogy látszólag bármit is magával vitt volna. Ezalatt egy társa a kapu előtt őrt állt. A birodalmi tanácsos hazatérve legnagyobb megrökönyödésére lányát megkötözve találta eszméletlen állapotban. Az előhívott orvosok csak nagy fáradsággal, két órai munka után tudták eszméletre kelteni.

Az előhívott orvosok csak nagy fáradsággal, két órai munka után tudták eszméletre kelteni.

Nem sokkal később, nyolc óra tájban a katonai uszoda mellett egy asszonyt ugyanugy megkötözve találtak. Midőn az asszony eszméletre ébredt, elmondotta, hogy egy elegánsan öltözött férfi megtámadta, megkötözte és erőszakot követett el rajta. A két merényletet valószínűleg egy és ugyanazon férfi követte el.

A merénylőnek ma már nyomában vannak. Ugyanis a rendőrség konstataulta, hogy Fortwangler tanácsos lakásából a merénylő ellopott egy zacskót, melyben hatvan darab magyar milleniumi korona volt.

A délelőtti órákban feltűnt, hogy egy jól öltözött fiatalember mindenütt ezzel az itt szokatlan pénzzel fizetett. A rendőrségre vittek, hogy igazolja magát. A fiatal ember nyugodtan elmondotta, hogy szigorló orvos s igen magas állásu galícia államhivatalnok fia. Három nap előtt érkezett Troppaubá Párisból, s morfinizmusa miatt kezelte magát egy itteni szanatóriumban. A nevét azonban, dacára a többszöri felszólításnak, nem mondotta meg. Azt is tagadta, hogy a merényletet ő követte volna el, de a mikor a tanácsos lányával szembesítették, ki határozottan ráismert, bevallotta, hogy ő követte el a merényletet s a

hatvan darab koronást is ő lopta el. Beismerő vallomása alapján letartóztaták és a törvényszék fogházába szállították.

A merénylet híre az egész országban nagy feltűnést keltett. Akadnak olyanok, kik a személyleírás alapján ráismertek a merénylőre. Ennek szerint a fiatalember Ausztria egyik legelőkelőbb családjából származik s a legutóbbi udvari bálon is hivatalos volt. Egy ellenőrizhetetlen forrás azt állítja, hogy a merénylő *Galicia helytartójának a fia*. A troppai rendőrség kommunikéje szerint személyazonosságát már megállapították s a fiatalember atyja a *lemergi helytartóság* egyik igen magas rangú tisztviselője. A fiatalember különben saját bevallása szerint idült morfinista, ki tettét valószínűleg beszámíthatatlan állapotban követte el.

— Hol temették el a vértanukat? Tudva-lévő, hogy a vértanuk maradványainak keresése befejezettnek tekinthető, minthogy az emlék megalkotására kiküldött bizottság azt az álláspontot foglalta el, hogy az ásatást ne folytassák, mert a mauzoleumot az obeliszks helyén kívánják felépíttetni. Ennek dacára érdekesnek tartjuk megemlíteni a következőket: Értesültünk, hogy *Badacsonyban*, a Balaton mellett él *Pöntenberg Ernő* gróf leánya, özv. *Fackh Gedeonné* született *Pöntenberg Helén* grófnő. A vértanutábornok egyik unokájának *Fackh Elemér* gazdálkodónak kezei között van egy levél, amelyet édesanyjának egy mérnök nagybátyja írt a szomorú napok után, s amelyben pontosan megjelölte azt a helyet, ahol a vértanukat eltemették. A vértanu leányánál egy előkelő ur a napokban látogatást tett, aki előtt arról panaszkodott, hogy még a koalíciós kormány idejében azzal a kérelemmel fordult a kereskedelmi miniszterhez, hogy tekintettel nem épen fényesnek mondható vagyoni helyzetére, tegye lehetővé részére, hogy kedvezményes áru vasuti jegyet élvezzen és eljöhessen Aradra kegyeletét leróni azon a helyen, ahol édes atyjának dícső halált szánt a zsarnokság. Még csak választ sem kapott a minisztertől.

— A teli színház fűtése. Mai számunkban ismertettük *Szendrey Mihály* szinigazgatónak Aradváros tanácsához intézett kérelmét, amelyben a színház fűtésének végleges rendezését kéri. A tanács ma tartott ülésében tárgyalás alá vette a szinigazgató kérelmét s kimondta, hogy megsürgeti a mérnöki hivatalt az új színház terveinek elkészítésére. A központi fűtés dolgában pedig elhatározta, hogy ezirányban a legközelebbi közgyűlésnek előterjesztést tesz.

— Jó vizet kapnak a gájak. Rémer István gáji rendőrkapitány és *Stauber Andor* dr. kerületi orvos buzgalmát és Gáj külváros lakóinak érdekében tett fáradozását honorálta a tanács ma tartott ülésén azzal, hogy végre ennek a mostoha gyermekként tekintett városrésznek legalább tiszta és egészséges ivóvizet juttat. A gáji kutak egytől-egyig fertőztek. *Stauber* dr. tiszti orvosi működését azzal kezdte meg, hogy a kutak vizét felküldötte a vegyelemző intézetnek és ennek bizonyítványa alapján valamennyit elzáratta. Rémer rendőrkapitánynak tett előterjesztésében rámutatott a jó ivóvíz szükségességére és arra a veszélyre, mely a mai állapot fentartásában rejlik. Rémer kapitány a tanácsnál emelt szót a gájak érdekében. Ma tartott ülésében a tanács *Varjassy Lajos* polgármester indítványára egyhangulag elhatározta, hogy *öt mélyfúratu kút állít föl Gájban*.

— *Steinitzer Pál* nyugalmazott őrnagy halála. Baden-Badenben e hó 20-án halt meg az aradi származású *Steinitzer Pál* nyug. őrnagy, 84 éves korában. A megboldogult mint *Steinitzer Farkas*, városunk egykori kiváló polgárának fia, 1827. évben Aradon született, tíz éves korában a nagyváradi kadetiskolába került, honnan mint fiatal hadnagy a bécsi mérnökkari akadémiába lépett és néhány évvel később egy morvaországi kadetiskola tanára lett. Az aradi várban mint kapitány mérnökkari főnök volt. Utoljára mint őrnagy *Kufsteinben* szolgált, hol a tiroli és közel bajorországi hegyekben nagyban gyakorolta a hegyi sportot, úgy, hogy később, mint egyik legmerészebb németországi hegy-mászót ismerték. Ezt a sportot sok időn át szenvedélyvel gyakorolta. Az 1859. évi olasz háború után a katonaságtól kilépett, Münchenben telepedett le, hol előkelő családból nősült. Egy leánya és három fia született és fiai közül *Steinitzer Ervin* dr. tartalmas közgazdasági cikkeivel gyakran találkozunk a „*Neue Freie Presse*” közgazdasági rovatában, míg másik fia, *Steinitzer Ernő* doktortól csak minapában jelent meg igen kiváló olaszországi utleírás, szerző által készített 130 képfelvétellel. Mint nyugdíjazott őrnagy *Steinitzer Pál* számos éven át Münchenben élt, s hol aradi ősmérei közül az évek hosszú során át számosan fölkeresték. Felesége halála után Münchenből Baden-Badenbe költözött, hol a legesekelebb halálküzdelenél nélkül elhunyt. Aradon kiterjedt rokonság gyászolja, köztük testvére *Steinitzer József*, *Steinitzer Jenni* polgári leányiskolai tanítónő atyja, valamint nővére *Hirsehl Zsigmondné*, városunk minden szépeért és jóéért rajongó polgárának, *Hirsehl Zsigmondnak* neje és még számosan.

— Székely Mihály visszarepülése Bécsbe. Székely Mihály ma délelőtt látogatást tett a Magyar Aero-klubban. Mivel a fővárosi közönség rendkívül érdeklődött a klubnál, hogy Székely mikor fog felszállani. — Székely megígérte, hogy ma délután hat órakor néhány próbarepülést fog végezni. Az Aero-klub kívánságára Székely megváltoztatta tervét és hétfő helyett már vasárnap visszarepülni Bécsbe, mert így az utomobilon való kísérése könnyebb, mert az országuton nem járnak teherkocsik. Székely a következő utirányt választotta: Reggel félőtkor indul Rákosról *Esztergomba*, ahol körülrepüli a székesegyházat és a városon kívül leszáll. Ezután folytatja útját *Komáromig*, ahol körülrepüli a várat. Innen Győrre repül, megkerüli a várost és előreláthatólag kilenc óra tájban a városon kívül leszáll. Délután öt órakor tovább indul Győrből Pozsony irányában, a város fölött néhány kört ír le és a gyakorlótéren leszáll, hogy mindjárt tovább induljon *Fischmend* felé.

— Eljegyzés. *Fodor Ödön* dr., volt aradi most edelényi járásorvos eljegyezte *Schweitzer Klárikát* Miskolcon.

— Újabb koleraeset Triestben. *Triestből* jelentik, hogy ott e hó 21 én koleraegyanus tünetek között megbetegedett egy *Van Gukte* nevű tengerész, aki Gallipoliból érkezett a városba. Másnapra a kolera határozottan megállapították és a beteget gondosan elkülönítették.

— Tűz Szenttamáson. Ma este tíz óra tájban az aradi toronyőr azt jelezte a tűzoltóság-nak, hogy a város határában füstoszlop száll fel. A tűzoltóság rögtön értesítette erről a gáji kapitányságot, ahonnan lovasrendőröket küldtek ki, megtudandó hol a tűz? Csakhamar visszatértek és azt hozták hírül, hogy a Pócska melletti Szenttamáson pusztít a tűz.

— Új elmebeteg osztály a városi szegényházban. Az *Aradi Közlöny* már több ízben rámutatott a városi szegényház elmebeteg osztályának betrányos állapotára. *Tisch Mór* dr. városi főorvos *Sarlot Domokos* rendőrfőkapitány, amikor a cikkekből megtudták, hogy milyen tűrhetetlen a helyzet, hogy milyen embertelen és valósággal megszégyenítő az elmebeteg elhelyezésére szolgáló épület, kiszálltak a helyszínre s személyesen szerzett tapasztalataik nyomán is sürgős előterjesztést tettek aziránt, hogy az elmebetegek a városba méltó helyiségben ayerjenek elhelyezést. A tanács foglalkozott annak idején az előterjesztéssel s kimondta, hogy miután az új közkórházban az elmebetegek osztálya is megoldást nyer, egyelőre nem tesz az ügyben semmit. A következmények azonban a mai álláspontunkat igazolták, hogy ott rögtönisegítésre van szükség. A főorvos ugyanis ma újabb előterjesztést tett a tanácsnak hogy a mai helyzet továbbra teljességgel tarthatatlan, ezt tűrni nem lehet, mert a mostani épületben a betegek tökrementek. Feltétlenül szükséges, hogy egy tíz cellából és két ápoló helyiségből álló épület emeltessek. A tanács az előterjesztést az építészeti bizottsághoz utalta.

— *Báró dr. Korányi Frigyes*, fővárosi egyetemi tanár, az országos igazságügyi orvostanács elnöke, igazolja, hogy „a természetes *Ferencz József*-késérőviznek már kis mennyiségben véve is rövid idő alatt minden kellemetlen mellékhatást nélkül biztos hashajtó hatása van.” Kapható gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél. A szétküldési igazgatóság Budapestén. 24—1.

— Merénylet egy kis leány ellen. Egy budapesti magántisztviselő 12 éves gyönyörű szép, de beteges leánykája megrongált egészsége helyreállítására előjából Ujaradon nagyanyjánál tölti az idej szünidőt. E hó 20-án elküldötte nagyanyja *Z. M.* cipészhez, hogy cipőt csináltasson magának. A cipész azon ürügy alatt, hogy mértéket a műhelyben nem vehet, becsalta a leánykát szobájába, ahol megbecsteleníteni akarta. Célját ugyan nem tudta végrehajtani, a leánykát azonban mégis megsebezte. Amidőn végre sikerült a leánykának a cipész körmei közül kiszabadulni, a kiállott izgalmtól eszméletét veszítette. Ily állapotban akadt rá *Gangl Andor* ügyvédjelölt, ki a leánykát nagyanyjához vitette, a vadállatias susztert pedig feljelentette.

— Nagy erdőtüz Németországban. Berlinből jelentik: *Essen* mellett nagy területű erdő ég. Eddig négyszáz hold erdő égett el. *Freienhagen* és *Landau* között is ég egy nagy erdő. *Kasszeftből* katonaság ment el a tűz eloltása végett.

— A kolera Olaszországban. Washingtonból táviratozzák, hogy az amerikai kormány nyolc orvost küldött ki az olasz egészségügyi viszonyok tanulmányozására. Az amerikai kormánykörök ugyanis azt hiszik, hogy az olasz kormány kedvezőbbeknek tünteti föl az olasz egészségügyi viszonyokat, mint amilyenek valóban.

— A Fehér Kereszt kávéház átalakítása. Arad egyik legrégibb, előkelő kávéháza a közel jövőben nagyobb szerű átalakításon megy keresztül. Az épület külső részének tatarozása már folyamatban van, míg augusztus 1-én a kávéház belsej részének átalakítási munkálatait kezdi meg. *Braun Gusztáv*, a Fehér Kereszt kávéház tulajdonosa költséget nem tekintve pazar kényelemmel rendezi be — fővárosi mintára — a kávéházat. A kávéház jobb oldalán lesz a pezsgő-pavillon, baloldalt podium oigányzene részére, középen 4 páholy finom velencei tükörrel, plüs bársony pamlagokkal. A *Deák Ferenc*-utcai részen az ablak között — pavillon szükség esetén szintén pavillonokká változtathatók át. Az asztalok egytől-egyig sárga rézbe foglalt márványból készülnek. A játék asztalok

szükség esetén service-asztalokká alakíthatók át. Az Andrássy-térre tekintő utcai részen szintén 4 páholy lesz 6-8 ülésessel. Még megemlítjük, hogy a kávéház új berendezése Reinhart Kálmán tanár finom ízlésére vall. (Ere széri t. Reinhart Fülöp előnyösen ismert butorgyárosnál készül. Míg a munkálatok folynak, a kávéház a télikertbe helyeztetett át. Az új kávéház szeptember 1-én nyílik meg.

A jogi oktatás és vizsgák reformja. Je-eleg ez a kuluszárca legégetőbb s leggyorsabb megokolást követelő problémája. Hogy a szükséges reformterv kivitele gyorsan történhessék annak rendelteti uton való életbeléptetésére is megkapja a miniszter a felhatalmazást. Az ügyvédjelölti gyakorlat meghosszabbítására vonatkozó törvényjavaslat egyébként már beterjesztetett a képviselőházba. Abból rövidesen törvény lesz, amely az ügyvédjelölti gyakorlatot két évvel meghosszabbítja s a gyakorlat megkezdését a doktorátus megszerzésétől teszi függővé. Akinek tehát hátralekös jogvizsgálói (szigorlat, alapállamvizsga, ügyvédi) vannak, — saját érdekükben siessenek — mert minden napnyi késedelem esetleg helyrehozhatatlan, önvádnak lehet előidézője. Ne áltassa senki magát azzal, hogy a törvény méltányosságot fog gyakorolni, hanem mindazon jelöltek, akiknek, jogi vizsgájuk (szigorlat ügyvédi) van hátra existenciájuk követelő parancsának tekintésük azt, hogy hátra levő vizsgáikat letegyék. Aki tehát csak teheti fogjon a készüléshez, amelynek egyedüli célravezető: időt, fáradságot és költséget megtakarító gyors és biztos módját. A jogi vizsgák letétele c. munkában (IV. kiadás, — Negyvenedik ezer) találja leírva. Díjmentesen küldi Dr. Dobó, Kolozsvár, Bolyai-utca 3. 3086

Vizbe fullt gyermek. Krajnik György helmágyesucsi munkás ma reggel feleségével együtt eltávozott hazulról s kis egy és fél éves fiacskájukat őrizet nélkül hagyták otthon. A kis fiu elcsavargott hazulról s a malom-esaterna partján játszadozott. Játék közben elcsuszott, beleesett a vízbe s mintán kiáltását nem hallotta meg senki, belefulladt a vízbe. A gondatlan szülők ellen megindították az eljárást.

8 gyorsvonat érkezik naponként Póstyénbe, Bécs és Berlin felől. Mind beteget szállít oda, onnan pedig elviszi a gyógyultak ezreit a világ minden tájára. A fürdő védjegye: a kettőtört mankó, híven fejezi ki azt az átalakulást, amelyet Póstyén csodás iszapfürdői a köszvényesek ischiasosak és egyéb szenvedők ezreire végeznek. Ezért hódít diadalmasan ez a jelvény mind messzebb földön és szerez dicsőséget a magyar névnek. 6878

Díjbirkózások. Nagy érdeklődés közepette ismételte meg előadását a Béla téren felállított Killiány cirkusz. A mutatványok mindegyike már azon felüli. Az előadást díjbirkózás követte és a közönségnek alkalma volt több ügyes mesterek gyönyörű fogásaiban gyönyörködni. A birkózók sorában találjuk Nagy Károly Vilmos neves magyar bajnokot, aki máris 2 győzelmével iparkodott dicsőséget szerezni, s magának az első helyet biztosítani, részletes eredmény a következő: Péntek: I. pár Nagy—Wad Kristesen győzött Nagy—II. pár Tripold—Racke győzött Tripold. Szombat: I. pár Nagy—Racke győzött Nagy. II. pár Tripold—Franz kavan győzött Tripold. III. Van Tau Zsü—Christensen győzött Van Tau Zsü. A birkózások esténként folytatódnak.

Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 17-én a következő születéseket, halálozásokat jelentették be: Született: Vinkler Károly napszámosnak Terésia nevű leánya. Veres Ferenc kosárlonónak Gizella nevű leánya. Kovács Miksa magánhivatalnoknak Ilona nevű leánya. Kelemen Kálmán vasnapi hivatalnoknak Ida nevű leánya. Horváth István napszámosnak István nevű fia. Kriszta Miklós bádogos segédnek Gizella nevű leánya. Borza Simon vaskereskedőnek Kornél nevű fia. Pintér István boltiszolgáéak András nevű fia. Meghalt: Putics Márton 18 éves asztalos segéd. Tóth Lajos 42 éves napszámos fia. Selmann Lajos 4 hónapos fiu. Házasságot kötöttek: Virág István városi gépész Barcza Honával. Gyermek Emil városi írnök Toroni Máriával. Macaván Péter

boltiszolga. Drumarecz Paraszkéval. Dokmanov Milos napszámos Pekurár Krisztinával.

Cégbejegyzés. Fodor és Halász aradi cég egyik tagjának Halász Sandornak tavalyi elhalálása folytán, a cég egyedüli tulajdonosa Fodor Vilmos maradt és a cég a kereskedelmi egyéni cégjegyzékbe ez évben május 19-én 9143 iktatói szám alatt bejegyeztetett. 3260

Allatápolás. Azon cégek közt, amelyek lósportcikkék és állatgyógyászati készítmények előállításával és forgalombá hozatalával foglalkoznak, kétségtelenül az első helyet Kwizda Ferenc János-cég Korneuburgban foglalja el. Ezen jóhírnevű üzlet 1858. óta arra törekedik, hogy a lóápolás és a lósport terén csak a legjobb készítményeket hozza forgalomba. Amint annak idején a Kwizda féle korneuburgi marha táppor- és Kwizda-féle Restitutio fluid lovak részére, csakamar jó hírnévre tett szert és megtartotta a mai napig, épp úgy talál újabb időben a Kwizda-féle szabadalmazott gummi-horzsaszalag és egyéb óvókészülékek lólabák részére a legkedvezőbb fogadtatásra a lótulajdonosoknál. A Kwizda Ferenc János-cég Korneuburgban kívánatra mindenkinek ingyen és bérmentve küldi meg szép képes arjegyzékét, melyben a sportkedvelő nem egy gyakorlati újítást fog találni.

Szilági és Diskant mészolci gépgyáros könyökszerkezetű és víznyomású cég kitűnő szőlősajtóira, valamint a legújabb „Villám” központifutó bogyzó és zuzogépére felhívjuk az olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített „Kossuth”, „Keresés” és „Hegyalja” borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi sajtóláshoz készített Kékóczi „kettős kosaru” sajtók, amelyeknél a régi világból készített sajtója nagyzerűen egyesítve van, a legújabb technika vívmányával. A sajtók fele része acél, alsó része faszervezet. Ennélfogva a must seholsem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolhatja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, az 1902. évi egri és pozsonyi II. mezőgazdasági országos és az 1906. évi nagyváradi kiállításokon a cég borsajtói első díjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve. A cég illés arjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

Iskolakönyvek. Használt, de jó állapotú, tiszta, legújabb kiadású, bekötött tankönyvekre az új iskola-idényre már most elfogad előjegyzéseket Kerpel Izó könyvkereskedése. E cég az előző év tankönyveit árveszi. 3071

Szülők figyelmébe. Az 1911-12. tanévre, az iskola igazgatóságok által előírt kevésbé használt tankönyveket, melyek teljesen új, olcsó kötésben féltárban lesznek kaphatók. Az előjegyzéseket már most kérjük eszközölni, máintán ezen nagy kedvezményben elsősorban is az előjegyzettek részesülnek. Az előjegyzések Aradon Ingusz I. és Fia könyvkereskedésben eszközölhetők. Ugyancsak ezen cég az 1911 és 1912. évi tankönyvjegyzékét bérmentve küldi meg, valamint a múlt évben használt könyveket becsereéli az új tanévi tankönyvekért.

Szabó-féle pármal ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan szok közti, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcot üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármal ibolyaszappan 70 fillér, 3 drb. 2 kor. Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Hanzu Nesztor drogaitáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. 1108

Talzsufolt raktár miatt női börtönök tenniszverők, sportcikkék, utazó bőröndök

utazó készletek, sétatokok s más cikkek mélyen leszállított árba lesznek eladva Hegedűs Gyula kefe, pipere, illatszer és bórdiszpláru kereskedésében Arad, Andrássy-tér 15. Telefon 506. 228

Felhívjuk az olvasó közönség szives figyelmét a Csipke Áruháznak mai lapunkban közzétett érdekes hirdetésére. 2597

Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házlágg — a likőraroma 1-éveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 1450

VITA FORRÁS
SOSKÖTÉS

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegeknek köszvény, hólyag- és vesebetegyeknek.

Félpohár VITA-forrás a gyomorférgést azonnal megszünteti

A vállalat tulajdonosa: 1556

„CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-12.

Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárban.

Főraktár: NAGY FARKAS és

ÉLES ÁRMEN cégeknél.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonazámái:

Szerkesztőség (6jél-nappal)	357
Szerkesztőség (csak 6jél használható mel-lékállomás)	151
Kiadóhivatal és hirdetései osztály	151
Nyomda	151

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Károlyi Gyula gróf pere. Hirt adtunk arról, hogy a mácsai volt urbéres közönség nevében Pop Cs. István aradi ügyvéd keresetet adott be 1909 októberében Mácsa község volt közbirtokos földesura jogutódja Károlyi Gyula gróf ellen, melyben kérte, hogy az urbéri elkülönítési eljárást fejezzék be. Keresetében ugyanis azt állította Pop Cs. István, hogy az 1838. évben megindított urbéri elkülönítési eljárást nem fejezték be. A kereset szerint ugyanis az Országos levéltárból beszerzett iratokból kitűnik, hogy a m. kir. helytartótanács az aradmegyei uriszek a tárgyban hozott ítéletét 1842. október 11-én kelt átirata kíséretében azzal küldte vissza, hogy azt az 1836. évi X. törvényeink 6. paragrafusa értelmében egészítsék ki s a sajtolt földkönyvön és térképen a község melletti legelőről tüntessék fel, hogy az „elkülönített urbéri legelő.” A kereset azt vitatja, hogy ez az elkülönítés nem történt meg s az urbéresek jogutódjai a földesurtól az említett legelőrészt nem kapták meg. Az aradi kir. törvényszék, mint urbéri bíróság a keresetet, mint alaptalant elutasította, a nagyváradi tábla pedig az ítéletet helybenhagyta. Fellebbezés folytán a per a királyi Kuria elé került, mely szintén elutasította felperest keresetével s így a régen húzódo ügy végkép elintézését nyert.

198

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és idegrendszeri szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóci Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rüdöf-utca 8.

§ Felfüggesztett büntetés. Szunyogh Pál honvédhuzár főhadnagy, ki néhány hónapja Aradon állomásozott, egy alkalommal adós maradt Blau Jenőnek, a Vadászkiért vendéglő főpincérének. A pincér egy ideig várt, majd levelet írt Cseréphy Árpád őrnagynak, a főhadnagy felettesének, melyben azt írta, hogy ha Szunyogh adósságát meg nem fizeti, feljelenti a szegedi katonai parancsnokságnál. Szunyogh emiatt zsarolásért feljelentette Blaut. Az aradi kir. törvényszék ma a főpincért zsarolás vétségeért öt napi elzárásra, átváltoztatható 50 korona pénzbüntetésre ítélte s a büntetést a novella értelmében három évre felfüggesztette.

Elutazás előtt
óvja meg ruháit

Molykár ellen
az éveken át kipróbált és egyetlen biztos hatása

„RADICAL“

molyirtó porral, kapható —30, —50 és 1 koronás dobozokban
kizárólag

HÁNZU NESTOR
Vöröskereszt Drogeria
Arad, Weitzer-János-u. 2.

Évente sok pénzt takarít meg, ha Drogeria szükségletét állandóan fenti cégnél szerzi be. — Gyógyárak, kötszerek, háztartási cikkek, illatszerek, valódi és saját gyártmányú kölni-vizek, finom szappanok, arc-cremek, szájvizek, fogpaszták. — Nagy választék fésűk, hajtűk és hajkefékben

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az Aradi Általános Takarékpénztár. Az aradi kir. törvényszék mint kereskedelmi bíróság az Aradi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság cégének bejegyzését elrendelte és annak alapszabályait jóváhagyta. Az új pénzügyintézet a legközelebbi napokban megkezdte működését.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, július 22.

Aradon 1/2-el olcsóbb. Kínálat, vételkedv korlátozott, 10 ezer mm. változatlan.

Arad	1 óra	2 óra
Buza 1911. októberre 10.96 - 10.97	10.94 - 10.95	
Buza 1911. áprilisi 11.20	11.25	11.26 - 11.24
Rozs 1911. októberre 8.96	8.97	8.89 - 8.90
Tengeri 1911. auguszt. 7.50	7.51	7.48 - 7.49
Tengeri 1911. májusi 7.4	7.05	7.06 - 7.08
Zab 1911. októberre 8.02	8.03	7.98 - 7.99

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Július 22.

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	111.90
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	91.10
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ^o / _o	80.20
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	91.76
Morvát-szlaven földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	220.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.—
Osztrák járadék papírban	92.2)
Osztrák járadék ezüstbe	96.90
Osztrák járadék aranyban	116.50
Osztrák koronajárdék 4 ^o / _o	92.0
1880. évi osztrák államsorsjegy	159.—
Osztrák-magyar bankrészvény	19.50
Magyar hitelbank-részvény	881.50
Osztrák hitelintézeti részvény	657.50
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	745.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német bíredalmi márka	117.87 ¹ / ₂
London vista	240.1)
Páris vista	94.95
20 márkás arany	23.48

A Temesvári Lloyd-Társulat.

Luménycarnokának hivatalos árjegyzék.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)
1911. Jul. 22

Buza (szokvány-minőség):	75 kilogrammos	76	77	78
	9.80 - 9.90	9.90 - 10.00	10.10 - 10.20	10.35 - 10.40

Buza (Temesvári keresk. ár):	75 kilogrammos	Rozs	Arpa	Zab	Tengeri
	9.70 - 9.80	7.90 - 8.00	7.30 - 7.40	8.20 - 8.30	7.15 - 7.20

Budapest-Kőbányai sertéskereskedelem

— Jul 21 —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 168-170 fillérig; fiatal közép páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban 171-174 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164-168 fillérig.

Felelős szerkesztő:
Belgár Lajos.

NYÁRI SZINHÁZ.

Aradon, 1911. július 23-án vasárnap
Órák 3 és fél órakor mérsékelt helyarakkal:

Az ezred apja.

Énekes bohózat 8 felvonásban. Írták: Monézy-Eon és Durieux. Fordította és átdolgozta Helial Jenő.

SZEMÉLYEK:			
Boutin ezred.	Vendrey F.	Marial bácsi	Várnal Jenő
Belinotte	Tapolczay D.	Chaville	Kulesár L.
Belmottóné	Harmath J.	Chailloné	Beakóné
Paradelle	Delli Lajos	Lucienne	Vendrey V.
Morris	Pogár S.	Henriette	Follinausné
Gitta	Reutay E	Poilleux	Vass Jenő

Este 8 órakor rendes helyarakkal:

Vendrey Ferenc és Tapolczay Dezső urak
szíves közreműködésével:
Sztroff Mihály
utazása Moszkvától Irkutkig.

Látványos színmű 11 képből. Jules Verne regénye után.
Írta: Csep egy Ferenc. Rendezte: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:			
A cár	Várnal J.	Jolivet	Tapolczay D.
Sztroff	Keszler E.	Blant	Vendrey F.
Nadia	Kapólnai J.	Ogeroff	Beregi dr.

Kezdetek este 8 órakor.

URANIA
mozgófénykép színház.

(Báró Simony-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)
Ma, vasárnap 1911. július 23.

1. Fivérek. Dráma — 2. Varrótű. Humoros. — 3. Mozgófénykép újság. Az elmúlt hét aktualitásai. — 4. Pali A zseniális komikus legújabb bohózata. — 5. Villanyos haláltánc. A világ legszenzációsabb produkciója.

Előadások d. u. 3 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

APOLLÓ SZINHÁZ
az Andrássy-terti új Lloyd-palotában.
Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.
Ma, vasárnap 1911 július 23-án:

1. Motorverseny. Látványos. — 2. Bonaparte és Pichegru. Történelmi dráma. — 3. Schulz ur anyósa meghalt. Nevettető — 4. A hűtlen tengerész. Dráma. — 5. Pali szerelemből krakéler lesz Komikus. — 6. Egy bübös ember története. Erkölcstört. — 7. Nauke egy száz koronás bankót lopott. Kacagató.

Hétfőn, július 24-én.

1. Szarajevo. Természetutáni felvétel. — 2. A hűséges apó. — 3. A hűség. — 4. A tigris szívu asszony. Dráma. — 5. A leányom csodaszép. Komikus. — 6. Az árvák gondozója. Dráma. — 7. Egy izákos megtérítése. Dráma. — 8. A kalaptűk. Kacagató.

Előadások délután 6 órától.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zartszék 1 kor. I-6 hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.
Saját zenekar.

NYILTTÉR.*

Uj! Uj!

MEGNYILT!
az új fogászati műterem.

NOVÁK RUDOLF,
Dr. Székely Inigó volt asszisztense

ARAD,
THÖKÖLY-TÉR 7. SZ., I. EM.
Értekezhetni reggel 8-tól d. u. 6-ig.

Uj! Uj!

POLO

a legjobb folyékony
fémisztító.

6078

NEUMANN M.

Férfi-, fiu- és leányka ruhatelepe ARAD.
Külön osztály mérték szerinti megrendelésekre.

uri szabó, cs. és kir. udv. és kam. szállító.

776

A nyaraló és fürdőző közönség figyelmébe!

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Ebers György: Egy polgármesterné, Hel- tai Jenő: Scherzó. Bernstein: Utánam, Bi- ró Lajos: Vizözön, Szomaházy: A krakéle- rek alkonya, Magyar kabaret-gyűjtemény, Salgar- E: Aranymezők királynője, Az alaszka arany- ásók, Bródy Sándor: Lyra, Hafner Imre: A banya- felügyelő, Csáth Géza: Délutáni álmom, Andoux Marguerite: Marie Claire. Edmund Edel: A veszélyes öreg. Lóczy L.: L.: A mennyei birodalom története, Chun Károly: Mély ten- gerek világa. Laurdis B: Éjféli nap, Rider Haggard: Hajnalcsillag, Biró Lajos: Nyári zi- vatar, Lovász Károly: Pesti versek, Kóbor Tamás: Egyveleg, Bang Hermann: A fehér ház. Kóbor Tamás: Egy test, egy lélek, Szomaházy I: Milliomosok és kalandorok. Schnitzler: Anatol, Mici grófnő.

Németben: Diers Marie: Die Geschichte einer wandernden Liebe, Georg Erast: Familienglück! Jansen Börge: Fatme, Sudermann H.: Die Indische Lilie, Höcker P. O.: Lebende Bilder, Lie Bernt: Im Kampf gegen die Übermacht, Rosner K.: Sehnsucht, Herczog Rudolf: Nur eine Schauspielerin, Berandt Martin: Eheleute, Viebig, C.: Die vor den Toren, Strindberg A.: Heiratein, Engel Georg: Der verbotene Rausch, Wothe A.: Das Tor des Lebens, Kellermann B.: Das Meer, Rittland K.: Ein Moderner, Stillebauer E.: Der goldene Baum, Becker Käthe: Glücksklee, Roda Roda: Von Bienen, Drohnen und Baronon, Schlicht Freiherr: Der Schrecken des Regiments.

Kölcsöndíj havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetenként fi- zetve 10 fillér.

Vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 kor., vagy fizetankint 20 fill.

Legújabbak: Valahol a nagyalföldön, Howard: Tavaszi dal, Hirsch L.: Csak négerül, Krier: Éjféli keringő, Strausz: Bátor katona, Kurucz: Nem tudok én nekéd csak virágot szedni... Szirmai: Olyan mint te... Grosz: Lízse nóta... Morena: Risi Bisi. Tanzwalzer-Heft. Borel - Clerk: La Matschische. Linke: Im Walzerrausch. Blankenburg Abschied der Gladiatoren. Weiner István: Jó holdvilág, te segíts nekem, Nádor Mihály: Az öngyilkos, Strauss: A rózsagavallér, Nádor: A prin- cess ász, A kártyás,

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyv- táruk kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír- kereskedése Aradon.

Csillárok, Villamos felszerelések

legolcsóbban 1874

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (az udvarban.)

Női lüszter, gummi és tavaszi felöltőt már 10 kor.-tól

vehet nagy választékban

Schwartzberger Manó

női confection áruházában 2671

ARAD, Vörösmarty-utca 3.

Őszi ujdonságok naponta érkeznek.

Ma két nagy előadás!

Circus

Variete Killiany

a Béla-téren.

Ma, vasárnap, július 23-án

két nagy

előadás

Az első délután 4 órakor félhely- árral. A második este fél 9 órakor rendezes helyárral.

Záradékol nagy nemzetközi

díjbirkózás.

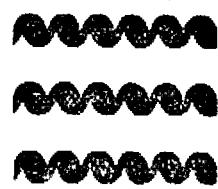
Elsőrangú művészek és művésznők.

Bővebbet a napi falragaszok.

3174

Tisztelettel

az igazgatóság.

B

O

U

R

B

O

N

színes vagy vízi nyomás nélkül, teljesen maradvány és hammentes, ami által teljesen ártalmatlan.

Gyári raktár nagyban és kicsinybeni eladásra

HUSSBERL M.

dobánykülönlegességi társaságban.

1866

Szivarkahüvely

Verge szivarka-papír.

Csődtömegeladási hirdetés

Vb. Weisz Farkas aradi bej. bórkereskedő csődtömegét, mely a csődleltár 12—2417, 2433—2438, 2447—2475, 2482—2486 és 2488—2504 tételszámai alatt 20310 K 63 f. beszerzési árban és 17219 K 05 f. becsértékben felvett bórárakat és cipészeti kelléket, továbbá a csődleltár 2418—2432, 2439—2446, 2476—2479, 2481 és 2487 tételszámai alatt 3215 K 40 f. beszerzési árban és 944 K. 10 f. becsértékben felvett üzleti berendezési és felszerelési tárgyakat tartalmaz, a csődválasztmány 1911. évi július hó 22. napján hozott határozata folytán eladom.

A venni szándékozónak zárt levélben teendő ajánlatait folyó évi július hó 29. napjának déli 12 órájáig fogadom el. Az ajánlatok vagy külön-külön az árukra és üzleti berendezésre, vagy együttesen az egész tömegre tehetők. Az ajánlat biztosítására annak benyújtásával egyidejűleg bánatpénzt kell az alulírott tömeggondnok kezébe letenni, és pedig együttes ajánlatnál 1800 koronát, külön az árukra szóló ajánlatnál 1700 koronát és külön a berendezésre szóló ajánlatnál 100 koronát.

A beérkező ajánlatok f. évi július hó 29-én d. u. 4 órakor lesznek felbontva Dr. Mittler Izidor aradi ügyvéd, csődválasztmányi elnök irodájában (Forray utca, gróf Nádasdy-palota.)

A csődválasztmány az ajánlatok egyikéhez sincs kötve, bármelyiket elfogadhatja és valamennyit visszautasíthatja, nyomban foganatba vehető szóbeli versenytárgyalást rendelhet, vagy pedig az értékesítés más módját is elhatározhatja.

Az írásbeli és illetve szóbeli ajánlat az ezt tevő felet mindaddig kötelezi, míg ajánlata visszautasítva nem lesz.

Kinek ajánlatát el nem fogadjuk, bánatpénzét azonnal visszakapja s ajánlatának visszautasításából a csődtömegre joghátrány nem származik.

A kinek ajánlatát a csődválasztmány elfogadja, az mint vevő fél köteles a vételárat, a vételi szerződés díját ennek bélyegkötségét és a vételi illetéket a csődtömeggondnok kezébe nyomban lefizetni. Az ajánlat elfogadásától kezdődőleg a veszély a vevőt terheli.

Ha a feltételt a vevő fél nem teljesíti, úgy az adás-vételnek joghatálya azonnal megszűnik, az ajánlatot tevő a bánatpénzét a csődtömeg javára elveszti s ezenfelül amennyiben a csődtömeg az ajánlott összegnél olcsóbban lenne szabadkézből eladva, köteles a szerződéshez kövülő vevő fél az általa ajánlott és az új eladással elért újabb vételár közötti különbséget kár címén a csődtömegnek megfizetni, mely összegbe az elveszítettnek jelentkező bánatpénz betudva nem lesz.

A csődtömeg a beszerzési ár és becsár megállapításáért, továbbá az áruk minőségéért és mennyiségéért és a leltározás helyességéért szavatosságot nem vállalván, ajánlatot tevő a folyó évi július hó 29-ik napján meglevő tényleges állapotnak figyelembe vételével tartozik ajánlatát megtenni, úgy, hogy az ajánlat elfogadása után a vevő az eladó csődtömeggel szemben kifogást vagy bármilyen igényt semmi címen nem támaszthat.

Vevő tartozik az árukat a jelenlegi üzlethelyiségből folyó évi augusztus hó 2-ig bezárólag elvinni és ezen napon esti 6 órakor az üzlethelyiséget csődtömeggondnoknak teljesen kiürítve átadni. Az adásvétel megkötésétől az elvitel megtörténteig sem szavatol a csődtömeg az áru és berendezés megőrzéséért.

Az ajánlatot tevő fél mindezen feltételek kötelező voltának tudatában teszi ajánlatát s ezt az írásbeli ajánlatban kifejezetten megemlíteni tartozik.

Érdeklődők a leltárt alulírt csődtömeggondnok irodájában (Erzsébet királyné-körút 9. sz.) bármikor betekintheik, ugyancsak megtekintheik csődtömeggondnok közbenjöttével bármikor az áruraktárt is,

Arad, 1911. évi július hó.

3264

Dr. Szabó Frigyes

ügyvéd, csődtömeggondnok
Arad, Erzsébet királyné-körút 9. sz.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Nagy kabaré a „Petőfi“-ben!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a

Zsigmondházán levő „Petőfi“-

hez címzet kellemes és árnyas

kerthelyiségemben

az aradi „Thália“ műkedvelő-társaság

és az aradi „vasiparizenekar“ közreműködésével

minden ünnep és vasárnap d. u. 3 órától kezdve

nagy kabaré- és hangverseny-délután

rendeztetik változatos és kiváló műelővezetést nyújtó műsorszámokkal. — Kerthelyiségemben mindenkor frissen csapolt kőbányai sör, kitűnő hegyaljai borok, továbbá jó hideg és meleg ételek kaphatók a legfigyelmesebb kiszolgálás mellett olcsó árért. Belépti-díj 20 fillér.

Szives látogatást kér: **Ruhm Bálint, vendéglős.**

3 olcsó nap

hétfő, kedd, szerda

Singer Sándor

divatáru házában

Arad, József főherceg-ut 3.

(A Kossuth-szoborral szemben).

Rendkívül olcsó leszállított áruk:

Madaire himzett batisztok, grenadin és marquisett. Szines és fehér ruha-vásznak, jól mosható creton és delének.

Selyem pouplin, selyem foulard és gyapju grenadinok.

8259

Új képkeretező műhely Aradon! Képkeretező műhelyt

Értesitem úgy a helybeli, mint a vidéki közönséget, hogy Aradon, Salacz-utca 3. szám alatt egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő speciál

nyitottam, hol raktáron tartom a legmodernebb képkereteket dúsválasztékban. 107

Képkeretezéseket saját műhelyemben a legprecízebben készítek. — Elvállalok minden e szakmába tartozó munkákat a legjutányosabb árak mellett. — Üvegezési munkákat szolid árban eszközölk. — Olajfestményeket eladásra elfogadok!

Szíves pártfogást kér, kiváló tisztelettel

Freimann József.

580/3—1911. V. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1911. V. 580/3. számú végzése által Reiniger A. S. végrehajtató javára 600 K. tőke és járulékal erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 632 koronára becsült buktorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Kapa-utca 19/a. sz. a. leendő eszközlésére 1911. évi július hó 24-ik napjának délután 5 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. tc. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. tc. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1911-ik július hó 9. napján.

Török Dénes
bíróisági végrehajtó.

3198

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket **csillárokkal**

együtt kedvező ártól feltételek mellett szerel és szállít 1790

KOCH DÁNIEL

villamecsesgő és telefonberendezési vállalat
Arad, Deák Ferencz-u. 42.

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész
Weltzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek

TELEFON 438.

TELEFON 489.

Telefon 615. Az orsovai halhoz.

BREGER I.
Árpád-tér 5. sz.

Értesitem az Igen tisztelt közönséget, hogy üzletemet a Szabadság-térről, Árpád tér 5. szám alatti zsidó templom épületben levő sarok üzletbe helyeztem át. Egyben értesitem a n. é. közönséget, hogy az új üzletemben sokkal olcsóbban árúsítom a legfinestebb tiszai halat, mint a régi üzletemben.

Pénteken a piacon a halak árai tetemesen le lesznek szállítva.
Ma friss tiszai halküldemény érkezik.

Midőn a n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönöm, kérem, hogy részemre azt az új üzletemben a jövőben is fenntartani sziveskedjenek.

Pénteken estétől szombat estig zárva.

Tisztelettel
Breger I.

2753

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a **Csiky Gergely-utca II. szám** alatt levő, már 30 év óta fennálló,

fűszer, csemege és rövidáru üzletet

átvettem 3223

Főtörökvésem lesz, hogy igen tisztelt vevőimet mindenkor első rendű friss áruval legjutányosabb napi árakban kielégítek.

Naponta friss házi kenyér.

Szíves pártfogást kér.

Kitűnő tisztelettel **Roth Vilmos.**

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábizzadában szenvednek, legjobban ajánlható szer. Teljesen asztaltalanít!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökeres kiirtására. — Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsépp.

Kitűnő alpesi gyógyfűvekből előállított gyomorszábadó szer. Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főtájás elleni pastilla.

A fejtájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. — Egy doboz 6 (darabbal) 1 korona.

Kapható kizárólag:

1845

Rozsnyai Mátyás

gyógyszertárában

Arad, Szabadság-tér.

Kereskedő urak becses figyelmébe

ajánlom a Frank L. András-féle csőd-tömegvételek, nol igen jutányos áron eladók nagyobb mennyiségű

szövetek, kazánok, cibelinnek, nyomott bársonyok, kanavászok, barketok, berliner, posztó, plüss, alpacca és selyemkendők.

Ugyanígy a szabó urak részére Kondor, Präsident, Kalmik, Krimmer, Fustián, gomb- és zsinóráruk.

Ugyanott teljes üzletberendezés is eladó.

Szíves látogatást kér:

SZÓKE MÁRTON

Arad, Asztalos Sándor-utca 5. 3253

2149

Hydraulikus Prések

bor- és gyümölcsnedv nyérésre nagybani üzemre 1, 2 vagy 3 levezető csatornával

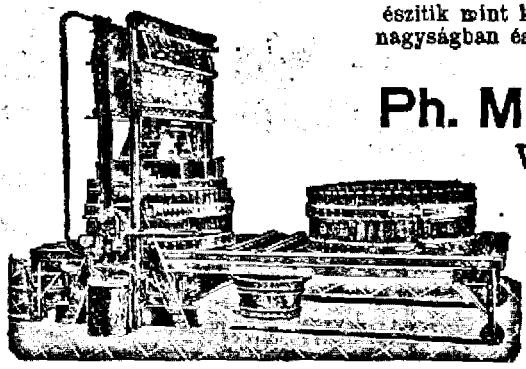
'Herkules' bor- és gyümölcs-sajtókat Kettős présszerkezettel kézi használatra

észítik mint különlegességet, különömböző nagyságban és szerkezetben kitűnő minőségben.

Ph. Mayfarth & Co.
WIEN II/1.

gépgyáros és vasöntőde.

Különlegességgel gyár gyümölcsértákosítási bornyeresre készült gépekben. Kitűntetve több mint 680 első éremmel. Részletes 315 számú képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

MÉRLEGKÉPES

KÖNYVELŐ

szeptember havi, esetleg előbbi belépésre kerestetik K. 200— havi fizetéssel. — Kik gabona- vagy malom-szakmában jártasak, német, román nyelvet birják, előnyben részesülnek.

Pályázatok küldendők;

8180

Holländer és Révész

hengergőzmalma CSERMÖN.

Ezen rovatban minden szöveg egy-azari beiktatásnak és a fűző, vasalásos betűknek is.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József t. h. 27.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételére a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szerkesztő a szöveg ellen, — avagy levélbélyegekben. Tájékoztatóként a hirdetés szövege mindenkor közlendő. Levélben megkeresésnek. (a jelölt leveleket kivéve) felvilágosításra szolgál a kiadóhivatal, az esetben, válaszbélyeg csatolva. Az apróhirdetések díja a szöveg száma szerint számítódik. Minden szöveg 4 fillér, vastagabb betűkkel 5 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szöveg a kéziratban előzetesen jelölendő. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiváratra díjtalanul megszerkesztül. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.**

A gyermekek számát

2 vagy 3-ra korlátozni okos és sok pénzt takarít meg. A biztos utmutatást ehhez — melyre vonatkozólag sok ezer hálalrat érkezett be, 90 fillér magyar bélyeg ellenében díszkrétem küldi: Frau A. Kaupa Berlin S. W. 266 Lindenstrasse 61. 1224.

80,000 korona

készpénzvagyonnal rendelkező. 36 éves, keresztény, gyermektelen özvegyasszony vagyok. Ha szimpatikus férfit találnék, szívesen férjhez mennék. Névvel ellátott leveleket „Öszinte” jellegével a kiadóhivatal továbbítja. 1696

Bonne keresetlik

uri családdhoz. Francia, vagy német előnyben részesül. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Elegáns

bérautók

turára, napra, órára Saabadságtér 17. sz. Telefon 810. 3228

Segéd

a rőfösáru szakmából, ki a román nyelvvel bánni tud, felvétetik. Azonkívül a magyar és német nyelv megkivántatik. Ajánlatok Wohlberg Lipót, Arad. 3258

Szakos tanuló

felvétetnek Stoll Bélanál, Csornovits Péter-utca 22—23. 3225

Cseplőkészlet

államvasúti 6 és 8 lőerejű használt jó karban kedvezően kapható. Kovács Soma és Társánál Aradon. 3247

Két szoba,

konyha, kamarából álló modern lakás udvari külön álló, november hó 1-ére kiadó. Értekezhető Deák F. u. 22. 3242

Egy jömenetelő

fűszer üzlet nagyobb vállalat miatt eladó. Bővebbet Deák F. u. 22. 3242

4 polgári végzet

fiatal ember azonnali belépésre állandó alkalmazást ny rhet. Jelentkezhetni Kaufman Sándornál József t. h. ut. 13. 3250

Szobaleány

jó bizonyítvánnyal ajánkozzik, esetleg vidékre utasághoz vagy gyermekek mellé, havi 32 korona fizetéssel. Cim a kiadóhivatalba. 3266

Kiadó utcai modern 2 szoba, fürdőszoba, konyha és mellékhelyiségekkel november elsejére Munkácsy Mihály-utca 3. Városligettel szemben. 3215

Zinul

kellő iskolai képzettséggel felvétetik Kossak udvari fénypécsznel. Weitzer János-utca 3. 3256

Eladó

3180 költözködés miatt 1 drb. 70 hektós és 20 drb. transport boros hordó; továbbá gázlámpák, valamint egy rotív-borfejítő gép. Pincék kiadók. Hirschmann Deák Ferenc-utca 36

Aradon

egy jó forgalmu fodrász-üzlet külföldre való utazás miatt azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban 3189

2 hordó

hengerolaj, egy hordó gépszir igen olcsón eladó. Bővebbet ifj. Weisz Mórnál, Varjassy József-utca. 3249

Jó karban levő

honvéd közös vagy tiszti, esetleg zászlósi felszerelés azonnali megvételre keresetlik. Erdély Eötvös-utca 17. Duna biztosító. 3255

Jóforgalmu vendéglő

üzlet piacz térhez közel, családi okból azonnal átadó. Cim a kiadóhivatalban. 3254

Állami alkalmazott

39 éves özvegye, óhajta oly előkelő urházban alkalmazást találni, hol a család nem sok tagu s az étkezést hordatná, esetleg fenjárom beteghez kísérőnek, ápolónak és a házi teendőkhöz szívesen segédkezne. Cim a kiadóhivatalban. 3271

Eladó

egy igen szép fajtiszta, 3 éves sárga tacskószuka, egy ugyanilyen 5 hónapos kan és egy 2 éves fekete uszárkan. Megtekinthető Batthyányi-utca 28. délután 1-től 1/3-ig. 3270

Kiadó üzlethelyiség

3086 a főter legforgalmasabb helyén. Bővebben: Varga D. Daninál, ernyő-és fűző-készítő. Andrassy-ter 20 sz.

Motorkerékpár

mellékkocsival öt lőeres, kéthengeres, kitűnő állapotban 200 forintért eladó, a waggongyári kapusnál. 3267

Fali téglat

ajánlunk azonnali szállításra Lippai Góztéglagyár, Bondy és Mandelik. 3268

3 szobás

utcai lakás augusztus elsejére kiadó. Lázár Vilmos-u. 3 sz. I. emelet. 3263

Egészséges

42 éves nyugdíjba menő tanító, elvállal irnokl vagy djnoki állást 1 árhol. Biztosító tarsulati s egyéb pénzbeszedői, valamint utazói állást. Cim: Tanító Arad. Varjassy József utca 36. 3262

Zanuló leány

fizetéssel felvétetik Varga D. Dani ernyő és fűző készítőnél. Andrassy-ter 20. 3251

Egy a legjobb forgalomnak

örvendő fehér sütdő házzal együtt eladó a főter közelében. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3064

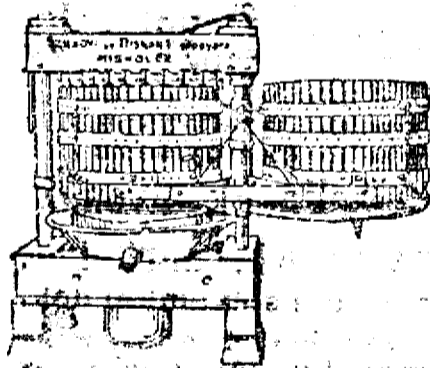
3 szobás lakás

novemberre kerestetik. „Komfort” jelige alatt a kiadóba. 3257

Új Mikelaka

főut. 13. szám alatt levő ház kerttel együtt bérb. adandó, ugyanott egy vegyes kereskedés átvehető. 3269

1907. évi pécsi kiállítás aranyérem és díszoklevél.

1901. temesvári kiállítás I. díj díszoklevél.
1902. országos gazdasági kiállítás Pozsony, I. díj, aranyérem. 1902. borsajti kiállítás Eger, I. díj, díszoklevél és aranyérem.
1906. Nagyvárad I. díj, díszoklevél.

Borsajtók

legújabb rendszerű, könyökszerkesztű „Kö-sajtó”, „Kinesem”, „Hegyalja”, „Acél-orsó”, a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói. Legújabb rendszerű viznyomású (hidraulikus) kétfős kocaru sajtók nagyüzemi préseléshez. Sajtóink féltánya: A must seholsem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erőfejtés! A tö. köly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyed kezelhető! 3252
Szőlőszuk és Bogyzók. „Villám” legújabb centrifugális bogyzó- és szukogépek.

Arjegyzék ingyen.

Szilágyi és Diskant, gépgyára Miskolcz.

A volt Saeckl-malom

Jelenlegi Adler és Szántay-féle

SAS-MALOM

Aradon, a Fa-utcában — eddig Urbán Iván-utca — folyó hó 24-én hétfőn üzemét megkezdí és 3272

vámörleéseket is legpontosabban teljesít.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Ezen rovatban minden sőt egy-
szori beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 5 fill.

Kiadóhivatal: József t. 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Ezerhatszötlet: 157. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon köldendők — a szövegben a szöveg előf — avagy levélbéllyegeken. Tudakozódandó a hirdetés árának mindenkor köldendők. Levélbeli megkereséseknél, (a jelzés leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben válasszékélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerinti számított. Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 5 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a köziratban méltósággal jelzendők. Az apró hirdetések 1-ére szentelődik. A hirdetés a kiadóhivatal kiváratra díjtalanul megszerkeszti. HIRDETÉSEK EGTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTEK FEL.

Zálogházból

Értékű arany, ezüst- és
gyémánt-ékszereket vast és ol-
d Farkas Streicher
Arad, Tökölly-tér 1. 1974

1 doboz 100 drb.

develpapír 1 korona. Amerikal töltő
tollszár 1 kor. Gyümölcs szalvetta
100 drb. 1 kor. Salicillal telített
valódi pergament papír kapható
Pichler Sandor könyv- és papir-
kereskedésben Arad, Szabadság-
tér 1. sz. 2551

Kiadó

a belvárosban most épült házban
egy-egy négy szobás, teljesen kül-
önálló lakás szükséges mellék-
helyiségekkel, erkélyvel, nagy ud-
vari terasszal nov. 1-ére. 3145

A világhírű amerikai

"Vera" cipők Aradon egyedül
Buchsbaum és Társa cégnél sze-
rezhetők be, kinek sikerült az
egyedárusítást urak, hölgyek és
gyermekek részére megszerezni.
1921

Egy írósta nő, 3177

ki a könyvelés és pénzkezelésben
jártassággal bír, azonnali b lépésre
kerestetik. Saját kezűleg írt aján-
latokat a képzettség és fizetési-igé-
nyek megjelölésével "Ügyes" jel-
igére a kiadóhivatalba kéretnek.

Eladó ház.

Radnai-ut 14. sz. ház 7 lakással
eladó. Értekezhetni ugyanott. 3169

Alkalmi vétel,

finom aranykeretű képekben 8
K-tól feljebb, míg a készlet tart.
Krausz Paulin, könyv- és papir-
kereskedése Színház-épület. 3171

Használt szódavizes üvegeket

100—200 drbot veszek fej nélkül is.
Cím a kiadó hivatalban. 3068

Egy öt szobás utcai

kényelmes uri lakás,
minden mellékhelyiség-
gel, augusztus 1-re ki-
adó. Petőfi-u. 10. 3104

A jövő tanévre

1—2 középiskolai tanulót ellátásra
vállal özv. Kohn Lajosné Chorin
Aron-utca 2. 3190

Eladó

egy darab teljesen új 20 hektoli-
ter ürtartalmu víztartány hozzá-
tartozó 8 méter magasságulábbal.
Bővebbet Weisz Jenő lakatosnál
Andrássy-tér 9. 3124

Német és francia nyelv

tanításáért Kis-u. 2. sz. alatt egy
különbejáratu szoba kapható. 3210

Eladó

Csernovics-utca 8. sz. sarokház,
melyre azonnal felvehető kedvező
építési kölcsön van megszavazva.
3200

Eladó

40 hektó jóminőségű galsai hegyi
bor. Cím a kiadóban. 3184

Megvételre kerestetik

egy használt, de jó karban levő
erős igáskocsi. Ajánlatok e lap
kiadóhivatalához címezendők. 3169

Eladó

lokomotivhoz tűz-rostély, olajos
bádóg kannák, különféle laká-
tárak. Cím a kiadóhivatalban. 3166

Remek üzleti állvány

eladó Róth Izidornál Asztalos Sán-
dor-utca. 3150

Egy jóforgalmu

5 járatu gőzmalom más vállalat
miatt azonnal eladó. Dávid Mátyás
Kürtös. 3187

Irodának

kiadó Józseföherceg-ut 8. két
első emeleti utcai szoba, előszobá-
val, (dr. Ludig volt ügyvédi iro-
dája). Bővebbet ugyanott. 3053

Segéd

14 évi gyakorlattal jó bizonyítvá-
nyokkal rendelkezik, fűszer és rő-
vidáru szakmában, engros vagy
detailban, azonnali belépésre állást
keres. Szíves megkeresést kér
Rosenberg Károly Beél Bihar-
megye. 3229

Egy fűszer és csemege üzlet

mely napi 100 koronát forgalmaz,
előkelő helyen, nagy vevőkörrel,
más vállalat miatt azonnal eladó.
Értekezhetni lehet Kazinczy-utca 1.
3064

Automobil

Puch-gyártmány 2 személyre, 8 ló-
erős, eladó. Cím a kiadóhivatalban.
3224

Kék-kő

szőlő permetezéshez kapható Färber
Lajos fűszerkereskedésben Aradon
"Fekete kutyához". 3228

Magán tanulókat,

elemi, polgári, reál és kereskedelmi
tanulókat alaposan tanít képzett
tanárnő, esetleg német, francia és
román nyelvet. Címe: Krausz Pau-
linnál. 3002

Egy 4 szobás

I. emeleti lakás, mellékhelyiségek-
kel együtt, augusztus 1-től kiadó
Ujarad, Rákóczy-ut 155. sz. 3172

Kett munkáslapok és köny- vecskék.

A zsebkönyvecskék erős vászon-
kötésben, javított új, célszerű vo-
nalozással 1 koronáért, puha vá-
szonkötésben 60 fillérért kap-
hatók Ingusz I. és Fia könyv- és
papirkereskedésében. Andrássy-tér
16. Telefon 517. 555

Complet, e'egás

háló és ebédlő szoba és konyhabe-
rendezés elköltözés miatt jutányo-
san eladó. Cím Teleky-u. 3. 3230

Apponyi körút 1. szám alatt

földszinti uri lakás minden mellék-
helyiségekkel kiadó. Értekezhetni
Klein Sándor cégnél 3232

Egy kifálszolt

cello eladó. Andrássy-tér 7. II.
em. 8. 3231

Azonnali felvételre

ügyes könyvelőnőt keresek, ki a
könyvvitel, német, magyar levele-
zésben perfekt. Ajánlatok a kiadó-
ba kéretnek. 3235

Eladó bérház

melyben 1 jóforgalmu fűszerüzlet
is van, szabad kézből eladó. Orczi-
utca 17. sz. 3237

Két, 3241

esetleg három iskolás fiu teljes
ellátásra intelligens izr. családnál
felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Egy első rangu életbiztosító

intézetnél egy pénzbeszedő felvé-
tetik. Üzletek szerzésében jártasak
előnyben részesülnek. Cím a kiadó-
hivatalban. 3245

3 szobás lakás

mellékhelyiségekkel augusztus
1-től kiadó. Tökölly Imre-u. 11.
3238

Vécsey utca

12. számu modern földszintes bér-
ház eladó. Bővebbet ugyanott a
tulajdonosnál. 3131

Szülők figyelmébe!

"Deák Otthon" Aradon, Aulich
Lajos-utca 20. sz. A mai kornak
minden tekintetben megfelelő in-
ternatns a legjobb tanerők veze-
tése alatt. Növendékek (benlakók
és bejárók) csak korlátozt szám-
ban vétetnek fel. Az igen t. szül-
lőket kérjük, hogy lehetőleg július
10 ig biztosítsák fiaik helyét az
intézetben. Igazgatóság: Simonyi-
utca 9. sz. 3078

Két kis leány

mellé egy benne kerestetik. Cím a
kiadóhivatalban. 3248

Eladó 2969

egy jó karban levő földszintes ház
szőlőskerttel, udvari épület, 15 évig
adómentes, gróf Károlyi Gyula-u.
10. (volt Kiskarika-utca). Ugyanott
egy 2 szobás lakás augusztus 1-re
kiadó. Bővebbet a háztulajdonos.

Egy garcon lakás

két szobából álló, aug. 1-re kiadó
Nádor-u. 14. szám alatt. 3010

Tökölly Imre-utca

37. szám alatt egy szép magas
kétszobás udvari lakás augusztus
hó 1-től kiadó. 1986

2 szobás

modern, új lakás
augusztus 1-re kiadó
a Flórián-utca 6/a. sz. a.

Bővebbet ugyanott 5. ajtó sz.
a. lakásban. 3212

Gartner Samu

kerékpár- és varrógép-raktára
Weitzer János-utca 2. szám.
Telefon 781.

Új kerékpárok a legújantányosabb
árakon. — Raktáron tartok 50 da-
rab használt kerékpárt 50 koroná-
tól feljebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakszerű javító-műhely.

Biztosítom, hogy nem bánja meg

ha finom 14 karátos
arany ékszer, zseb
és modern hánfa ütő
inga-órát akar venni,
vagy javíttatni,
ha felkeresi

ZINNER VILMOS 3102

műorás és ékszerész üzletét
Forray-u. Szabadság-
téri sarok-épületben.

Aradi Ipar- és Népbank.

Meghívás.

Az „Aradi Ipar- és Népbank”

tisztelt részvényeseit 1911. évi augusztus 10-én délelőtt 10 órakor, az intézet első emeleti tanácstermében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

3265

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Igazgatósági javaslat 4375 drb. 400.— korona n. é. új részvény kibocsajtása által, az intézeti részvénytőkére 3.500,000.— koronáról 5.250,000.— koronára való felemelése tárgyában.
3. Az alapszabályok 6. §-ának módosítása.
4. Esetleges indítványok.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 69. §. értelmében, részvényeiket f. é. augusztus 9-ig, az intézet főpénztáránál elismervény ellenében letenni sziveskedjenek.

Az alapszabályok 68. §-a értelmében szavazatképes részvényesnek csak az tekintendő, kinek részvénye a közgyűlés megtartása előtt legalább 3 hóval az intézeti részvénykönyvben saját nevére beiktatva van.

Arad, 1911. július 22.

Szalay Károly, s. k.
elnök.

Vendéglő átvétel.

Van szerencsém igen tisztelt vendégeim és a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a Bockó-utcában levő Czitrom Janka-féle

„VASHID” szállót és vendéglőt

átvettem és azt saját vezetésem alatt tovább vezetem.

Főtörökvésem leand t. vendégeim igényeit minden tekintetben pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett ki-
elégíteni.

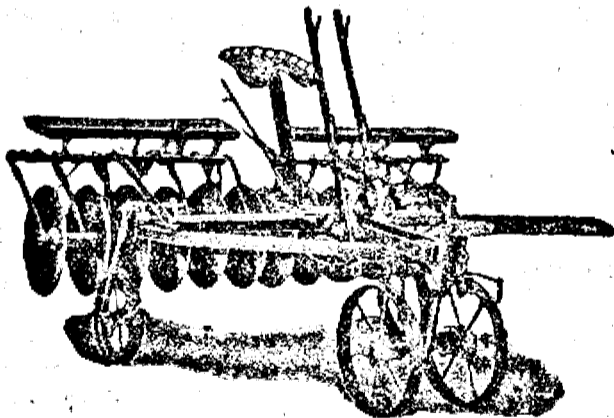
A nap bármely szakában kitűnő meleg és hideg ételek, nemkülönben tisztán kezelt italok állanak vendégeim rendelkezésére.

A n. é. közönség szives támogatásáért esd, késs szolgálattal 3201

Füredi Adolf, szállodás és vendéglős.
Tiszta vendégszobák jutányos árakon.

Kovács Soma és Társa, Arad

Mc. Cormick chicagói és Kühne E. mosoni gépgyáros vezérképviselője

Tárcsás boronák, ekék, vetőgépek, rosták, konkolyzók, angol nyers-
olaj és amerikai benzín motorok. Kutak, feoskendők, szivattyúk, szereszmok. 6751

Építetők figyelmébe!

Csobán Tivadar építészeti irodája.

Arad, Deák Ferenc-utca 20a. sz.

Van szerencsém értesíteni az építetők közönséget, hogy az építészeti téren mindennemű munkálatokat, ugymint:

tervezéseket, új építkezést, régi épületek átalakítását úgy helyben, mint vidéken a legjutányosabb árban készlik.

Tisztelettel:

Csobán Tivadar,
építész.

2681

Eladó jó pörzsölt téli SZALONNA.

Szalámi-vágásból készítve

17 métermázsa, 2 tábla 80—70 kilogramm. Métermázsként 180 2998
korona ab Ujszentanna állomás

Vinczellér Mihály
sertéskereskedőnél ÓSZENTANNA.

Reggelig nyitva!

Hideg bülfé!

ÉRTESETÉS.

Igen tisztelt ismerőseim és barátaim szives tudomására adom, hogy az Árpád-téren levő volt „Korona,” jelenleg

„Bercsényi kávéházat”

Herczeg Gábor urtól átvettem s teljesen újonnan átalakítva tovább vezetem. Főtörökvésem, úgy mint azt a multban tettem, hogy kitűnő kávéházi italjaim és hideg étkeimmel, melyet figyelmes kiszolgálás mellett olcsó árért számítok, hogy t. vendégeim meglegedését kiérdemeljem. — Szives pártfogást kér 3244

GRÜNWALD „Bercsényi kávéháza.”

Családi szeparé.

Állandó cigányzene.